

Hitom leta boli vodné parky, Liptovská Mara a ovečky
Prvé hodnotenia sezóny už známe sú. Najsilnejší mesiac leta bol august. Hitom sezóny boli pobyty pri vode, najmä vo vodných parkoch a tiež pri Liptovskej Mаре. → strana 22

Posádky RZP sa zišli na medzinárodnej súťaži Komárno Rescue
V komárňanskom areáli Marina Park sa vo štvrtok začal 12. ročník medzinárodnej súťaže posádok rýchlej zdravotnej pomoci (RZP) s názvom Komárno Rescue. → strana 25

Bratislavská župa reštartuje kultúru v kraji
Otvára synagógu v Senci, bábovkové divadlo aj divadlo Aréna. Preberá aj Malú scénu STU. BSK sa v oblasti kultúry pustil do komplexných rekonštrukcií národných kultúrnych pamiatok. → strana 27

O B E C N É noviny

TÝŽDENNÍK MIEST A OBCÍ

35-36

Prvý školský deň v školskom roku 2024/2025 na Základnej škole v Rajci.

Zdroj: TASR, Daniel Stehlik

Rada ZMOS: Kritická finančná situácia samospráv si vyžaduje okamžité kroky, rokovania s vládou sú nevyhnutné

Na včerašom online (4. 9.) zasadnutí Rady Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) bola opäť predmetom diskusie prehlbujúca sa kríza vo financovaní samospráv. Vzhľadom na nepriaznivý vývoj podielových daní a neplnenie prognóz sa finančná situácia miest a obcí neustále zhoršuje.

Oproti začiatku roka 2024 zaznamenávame pokles v príjmoch, čo núti samosprávy riešiť bežné výdavky pomocou kontokorentných úverov.

ZMOS upozorňuje na čoraz vážnejšiu situáciu vo financovaní samospráv, ktorá sa zhoršuje nielen z mesiaca na mesiac, ale už aj z týždňa na týždeň. Kumulované vyplatenie dane z príjmov právnických osôb za rok 2024 nedokázalo vykryť potreby samospráv. Vláda síce zverejnila prognózy dane z príjmov fyzických osôb,

na základe ktorých sa pripravovali rozpočty, ale tieto prognózy sa ukázali ako nereálne. Podielové dane prichádzajú nielen v nižšej miere, než sa očakávalo, ale aj nižšie v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka.

Súčasná vláda túto situáciu nezapríčiniła, avšak ZMOS nalieha vo výzve k okamžitým opatreniam, ktoré pomôžu stabilizovať rozpočty samospráv. ZMOS preto požaduje čo najskoršie stretnutie s predsedom vlády, aby sa našlo riešenie pre dofinancovanie sa-

mospráv.

V tejto súvislosti sa konal tlačový brífing ZMOS v spolupráci so Združením SK8, kde opäť zdôraznili vážnosť situácie a potrebu naliehavých krokov.

Rokovania o kolektívnej zmluve vyššieho stupňa: bez finančného riešenia pre samosprávy nemôže dôjsť k zvyšovaniu plátov

Rada ZMOS tiež rokovala o vý-

stupoch z kolektívneho vyjednávania o kolektívnej zmluve vyššieho stupňa na obdobie od 1.9.2024 do 31.12.2025. ZMOS jednoznačne odmietol návrhy na zvyšovanie plátov zamestnancov vo verejnej správe, kým sa nevyjasní financovanie samospráv. Nepodporili sme ani návrh Ministerstva financií SR na jednorazovú podporu vo výške 600 eur pre zamestnancov na tento rok ani plánované 2 % zvýšenie plátov od roku 2026.

Z vystúpení delegátov na 36. sneme Združenia miest a obcí Slovenska

→ strana 6

Pre deravé potrubia sa stráca takmer tretina pitnej vody a platíme za ňu všetci

→ strana 8

Ako postupovať pri krízových udalostiach v školách

→ strana 10

Odborná príloha Združenia pre lepšiu správu bytových domov

→ strana 15

ZMOS a SK8: Samosprávy by pre nízke financie mohli obmedziť služby

Predstavitelia Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) a združenia Samosprávnych krajov Slovenska (SK8) upozornili na problém nedostatočných finančných prostriedkov samospráv, ktoré by mohli viesť k obmedzovaniu služieb pre občanov. V súvislosti s nedostatkom financií opakovane žiadajú štát o pomoc, uviedli v utorok 27. augusta predstavitelia združení.

→ str. 2

→ str. 2

ZMOS a SK8: Samosprávy by pre nízke financie mohli obmedziť služby

(Dokončenie zo str. 1)

Mestá a obce mali dostať za prvých sedem mesiacov tohto roka o 84 miliónov eur menej, ako bolo pôvodne plánované Ministerstvom financií (MF) SR. Okrem tohtoročného deficitu by im malo chýbať ďalších 500 miliónov eur z obdobia predchádzajúcej vlády. Združenia apelujú na potrebu rokovaní so súčasnou vládou, premiérom a predstaviteľmi MF, v ktorých by okrem iného chceli dosiahnuť aj predvídateľnejšie a spravodlivejšie plánovanie rozpočtov samospráv.

„Rokovania, ktoré sme doteraz mali, nám ukázali predovšetkým to, že či už to je pán štátny tajomník MF alebo pán minister, hovoria o potrebe konsolidácie a o tom, že peniaze nie sú. My nechceme teraz za ZMOS obviňovať vládu za to, že 500 miliónov eur nám zobrala predchádzajúca vláda, ale zároveň nemáme s kým iným rokovať, ako s touto vládou o tom, aby sa minimálne tých 84 miliónov prinavrátilo,“ povedal predseda ZMOS Jozef Božik.

Predstavitelia združení predpokladajú ešte náročnejšiu situáciu v nadchádzajúcich štyroch mesiacoch. Uviedli, že v súčasnosti z dôvodu nedostatočných financií museli obmedziť napríklad podporu športových klubov a kultúrnych aktivít v jednotlivých mestách a obciach. Ak nedôjde k riešeniu tejto situácie, mohlo by dôjsť k ďalšiemu obmedzovaniu, napríklad v oblasti verejnej dopravy.

„V Bratislavskom samosprávnom kraji ide o výpadok 4,2 milióna eur, Trnavský kraj 3,8 milióna eur, Trenčiansky 3,8 milióna eur, podobne Nitriansky 4,7 milióna eur, Žilinský kraj 4,6 milióna eur, Banskobystrický samosprávny kraj takmer päť miliónov eur, Prešovský kraj 5,2 milióna eur, Košický samosprávny kraj 4,7 milióna eur,“ vyčíslil aktuálne deficity predseda SK8 Jozef Viskupič.

(Zdroj: ZMOS)

Rada ZMOS: Kritická finančná situácia samospráv si vyžaduje okamžité kroky, rokovania s vládou sú nevyhnutné

(Dokončenie zo str. 1)

Nepodpísanie kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa spôsobilo ťažkosti v samosprávach, pretože zamestnanci, ktorí do 31. augusta 2024 nemali podpísané dodatky k podnikovým kolektívnym zmluvám, stratili nárok na benefity.

Odpadové hospodárstvo: Zavedenie MBÚ má pripravené legislatívne návrhy

Rada ZMOS sa venovala aj aktuálnym témam v oblasti odpadového hospodárstva. Zavedenie mechanicko-biologickej úpravy (MBÚ) odpadu od 1. januára 2025, ktorá je povinná pre všetky obce, stále naráža na chýbajúce vykonávacie predpisy. Tieto predpisy k Nariadeniu vlády SR č. 330/2019 Z. z. o podmienkach

ukladania odpadu upravuje zavedenie povinnej mechanicko-biologickej úpravy odpadu (MBÚ) a Zákonu č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov za uloženie odpadov by mali byť schválené na septembrovom zasadnutí parlamentu.

ZMOS zároveň víta, že všetky obce budú dostávať príspevky za triedenie odpadu, vrátane tých, ktoré prevádzkujú skládky. Tieto prostriedky budú môcť obce využiť nielen na zlepšenie odpadového hospodárstva, ale aj na budovanie cestnej infraštruktúry a chodníkov.

ZMOS v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia plánuje na konci septembra usporiadať webinár, ktorý bude informovať obce o nadchádzajúcich zmenách v odpadovom hospodárstve, vrátane mechanicko-biologickej úpravy odpadu a legislatívnych

povinností, ktoré ich čakajú v roku 2025. ZMOS prediskutovalo aj dopady zvyšovania poplatkov za zmesový komunálny odpad, ktorá súvisí so zákonnými povinnosťami obcí.

ZMOS naďalej vyzýva vládu na konstruktívne rokovania a hľadanie riešení, ktoré zabezpečia stabilitu a funkčnosť samospráv po celom Slovensku.

(Zdroj: ZMOS)

ZMOS: Zvyšovanie plátov je podmienené doriešením financovania samospráv

Akékoľvek zvyšovanie plátov zamestnancov je podmienené tým, aby sa doriešilo financovanie samospráv. Uviedol to predseda Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) Jozef Božik v súvislosti s tretím kolom kolektívneho vyjednávania k vyšším kolektívnym zmluvám medzi zástupcami štátu a odborárov.

„Sme skutočne vo veľmi zlom stave. Pokiaľ máme dať akékoľvek odmeny alebo akýmkoľvek spôsobom zvyšovať platy, jednoducho v tomto finančnom stave a kondícii to samosprávy nedokážu. Minulý rok sme platy zvyšovali dvakrát, o 10 % a o 12 %. Odmietli sme akýkoľvek nárast plátov, pretože samosprávy sú bez peňazí,“ priblížil Jozef Božik.

„Keďže štát je vo veľmi vážnej situácii, požiadal som odborárov, aby sme sa začali baviť o tom, že ak štát nemá peniaze, tak treba pomáhať tým (zamestnancom), ktorí sú nízko príjmoví,“ povedal. Niektorí zamestnanci majú príjmy na úrovni 1,5-násobku a viac priemernej mzdy vo verejnej správe. Sú v nej však podľa neho aj takí zamestnanci, ktorí majú mzdu na úrovni minimálnej mzdy, respektíve 100 až 200 eur nad ňou. „Pre nich je to skutočne veľmi ťažké a náročné,“ upozornil predseda ZMOS.

„Kolektívne vyjednanie sme pre tento rok uzatvorili, samosprávy podpísali s niektorými odborármi kolektívne zmluvy tak, aby zamestnanci neprišli o tie benefity, ktoré majú. Požiadali sme, aby takéto vyjednanie, nie ako na-

posledy bolo na 20 mesiacov, ale bolo buď na 24, alebo 12 mesiacov. Pretože sme v situácii, že časť zamestnancov verejnej správy bude mať benefity do konca roka, ale niektorí ich nebudú mať. V našom meste (Partizánske, pozn. TASR) ich budú mať, ja som stihol podpísať zmluvy do konca augusta,“ dodal Jozef Božik.

Martina Nemethová, hovorkyňa Konfederácie odborového zväzu (KOZ) SR, po utorkovom treťom kole kolektívneho vyjednávania k vyšším kolektívnym zmluvám medzi zástupcami štátu a odborárov

uviedla, že zo strany vlády neprišla žiadna ponuka valorizácie či odmien pre verejných a štátnych zamestnancov. „Na treťom kole kolektívneho vyjednávania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre verejnú a štátnu službu sme sa so zástupcami vlády opätovne nedohodli. Z pohľadu vlády je rok 2024 uzatvorený, na dnešnom rokovaní neprišla z ich strany žiadna ponuka valorizácie či odmien pre verejných a štátnych zamestnancov,“ dodala Martina Nemethová.

(Zdroj: TASR, Foto: ZMOS)

Predseda ZMOS praje úspešný začiatok nového školského roka 2024/2025

Predseda ZMOS praje kolegom a kolegyniam, pedagógom, zamestnancom škôl, rodičom a predovšetkým žiakom a študentom úspešný začiatok nového školského roka 2024/2025. (2. september 2024)

Dnes, pri príležitosti začiatku školského roka 2024/2025, otvárame brány našich škôl a školských zariadení vo viac ako 2 000 mestách a obciach naprieč celým Slovenskom. Je to deň, kedy sa opäť naplňajú školské chodby smiechom a nadšením, a kedy sa naše školy stávajú miestom plným nových možností a príležitostí pre všetkých žiakov.

Mestá a obce na Slovensku, ako zriaďovatelia takmer 2 000 základných škôl, približne 200 základných umeleckých škôl a vyše 400 školských klubov a školských stredísk záujmovej činnosti, zohrávajú kľúčovú úlohu v zabezpečení kvalitného vzdelávacieho prostredia. Čas letných prázdnin využili mestá a obce na rekonštrukciu a modernizáciu interiérových a exteriérových priestorov škôl, aby vytvorili ešte lepšie podmienky na vzdelávanie a trávenie voľného času pre našich žiakov.

Našou snahou je, aby sa každé dieťa cítilo v škole bezpečne a príjemne, a aby malo prístup k najlepšiemu možnému vzdelávaniu. Chceme, aby návrat do školy po dvojmesačných prázdninách

nebol spojený so strachom a napätím, ale aby sa deti mohli tešiť na prostredie, ktoré je nielen základom pre kvalitný vzdelávací proces, ale aj miestom, kde môžu s radosťou tráviť čas, rozvíjať svoje záujmy a vytvárať si krásne spomienky.

Zriaďovateľom škôl a školských zariadení, riaditeľom, pedagogickým a nepedagogickým zamestnancom sa dnes otvárajú nové kapitoly vo vzdelávaní našich detí. Sú to práve tí, ktorí svojou prácou a rozhodnutím formujú budúcnosť našej krajiny. Ďakujem Vám

za Vašu obetavú prácu a prajem vám veľa trpezlivosti, odhodlania a novej energie v tomto školskom roku.

Naším najmenším predškólakom, školákom a študentom prajem úspešný nielen začiatok, ale aj celý priebeh školského roka. Nech je tento školský rok plný radosti, nových zážitkov a poznatkov, ktoré im pomôžu rásť nielen akademicky, ale aj osobnostne.

S úprimným práním úspešného školského roka 2024/2025.

Jozef BOŽIK,
predseda ZMOS

Vyhlásenie predsedu ZMOS pri príležitosti dňa výročia prijatia Ústavy SR

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) si dnes pripomína výročie prijatia Ústavy Slovenskej republiky, kľúčového dokumentu, ktorý formuje našu štátnosť a zaručuje fungovanie nášho demokratického zriadenia.

Tento kľúčový dokument našej histórie nie je len právnym základom našej krajiny, ale aj garantom územnej samosprávy, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou každého demokratického štátu a základným pilierom jeho fungovania.

Ústava SR, prijatá v roku 1992, predstavuje najvyšší právny rámec, ktorý definuje princípy štátneho zriadenia, delbu moci, a zároveň garantuje ľudské práva a slobody pre všetkých občanov Slovenska vrátane národnostných menšín. Tento dokument je dôkazom našej odhodlanosti budovať právny, demokratický a slobodný štát, ktorý je domovom pre všetkých jeho obyvateľov. Prijatie ústavy bolo zároveň priamym pokračovaním prijatia Deklarácie o zvrchovanosti SR 17. júla 1992 a znamenalo prechod k plne suverénemu a samostatnému štátu, ktorý dnes poznáme.

Naša ústava je nielen právnym základom, ale aj symbolom našej národnej identity a suverenity. Dôležité je, že územná samospráva, ktorá je definovaná v našej ústave, zohráva kľúčovú úlohu v našom demokratickom systéme. Práve ústava zabezpečuje, že

mestá a obce majú právomoci a zodpovednosti, ktoré im umožňujú prispievať k rozvoju a zlepšovaniu kvality života na miestnej úrovni.

Deň Ústavy SR je pre nás aj príležitosťou na reflexiu o našich úspechoch a plánovanie budúcich krokov. Uctievame si hodnoty a princípy, ktoré nám ústava priniesla, a zároveň sa zamýšľame nad tým, ako môžeme ďalej rozvíjať našu územnú samosprávu a podporovať miestne komunity.

Naším spoločným cieľom musí byť pokračovanie v úsilí o zlepšovanie kvality života občanov, podporu hospodárskeho rastu a rozvoj našich miest a obcí.

Jozef BOŽIK,
predseda ZMOS
Snímka: TASR

Rokovali sme o udržateľných riešeniach v boji proti klimatickým zmenám

Zástupcovia Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) rokovali s odborníkmi z Medzinárodného inštitútu adaptácie na klimatickú zmenu (iCARI) o prírodných riešeniach a využití dátovej vedy v kontexte zmien klímy. Hlavnou témou rokovania boli zelené strechy ako súčasť širšieho balíka opatrení na zmiernenie klimatických zmien v mestských oblastiach.

Klimatická zmena ohrozuje najmä mestské oblasti, v ktorých je najväčšia koncentrácia ľudí, budov a infraštruktúry. Tieto oblasti sú často najzraniteľnejšie voči klimatickým extrémom, ako sú teplotné vlny, záplavy a znečistenie ovzdušia. Preto je nevyhnutné, aby samosprávy implementovali preventívne opatrenia, ktoré minimalizujú potenciálne škody a ochrania obyvateľov a majetok. „Predstavitelia mestských, ale aj obecných samospráv, si uvedomujú komplexnosť problémov spôsobených klimatickými zmenami. Je nevyhnutné, aby sme prijali preventívne kroky, ktoré nám umožnia zmierniť a eliminovať ich dopady,“ povedal predseda ZMOS Jozef Božik počas spoločného rokovania.

Témou rokovania boli aj konkrétne príklady prírodných riešení, ako sú zelené strechy, ktoré môžu výrazne prispieť k zlepšeniu mikroklimy v mestách. Tieto strechy, pokryté vegetáciou, pomáhajú

jú znižovať tepelné ostrovy, zlepšujú kvalitu vzduchu a prispievajú k hospodárnejšiemu využívaniu dažďovej vody. Okrem toho, zvyšujú estetickú hodnotu mestských oblastí a podporujú biodiverzitu.

Vzájomnú spoluprácu s ICARI budeme rozvíjať pri presadzovaní

environmentálne a spoločensky priaznivých udržateľných riešení s dôrazom na klimaticky adaptačné opatrenia, rozširovanie a propagácia udržateľných urbanistických riešení v praxi a ako aj zvyšovania povedomia o týchto riešeniach v odbornej obci aj u

širšej verejnosti.

Spoločné stretnutie sa konalo v utorok 27. augusta 2024 v priestoroch Kancelárie ZMOS v Bratislave. Za ZMOS sa ho zúčastnili predseda ZMOS Jozef Božik, ústredná riaditeľka Kancelárie ZMOS Zuzana Špačeková

a odborná expertka Kancelárie ZMOS Slavka Lenčesová a externý odborník Rudolf Kusý. iCARI zastupoval prezident organizácie Branislav Siklienka a viceprezident Ján Rapan.

(Zdroj: ZMOS)

Diskutovali o cenotvorbe za vodné a stočné z hľadiska oprávnenosti nákladov

Predseda Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) Jozef Božik rokovoval s generálnym riaditeľom Podtatranskej vodárenskej spoločnosti Petrom Ďuroškom a primátorom Levoče Miroslavom Vilkovským.

„Diskutovali sme o cenotvorbe za vodné a stočné z hľadiska oprávnenosti nákladov. Je to aktuálna téma, ktorá rezonuje vzhľadom na potrebnú obnovu a modernizáciu vodovodnej a kanalizačnej infraštruktúry. Ako zhodným riešením sa javí stanovenie viaczožkovej ceny vody a zavedenie fixnej čiastky vodného a stočného,“ povedal predseda

ZMOS Jozef Božik.

Rokovania budú pokračovať za účasti všetkých zástupcov vodárenských spoločností vrátane Asociácie vodárenských spoločností v priebehu mesiaca september. ZMOS na stretnutí v utorok 27. augusta 2024 zastupovala aj ústredná riaditeľka Kancelárie ZMOS Zuzana Špačeková.

(Zdroj: ZMOS)

Spoluprácu so ŠFRB chceme posunúť na vyššiu úroveň

Predstavitelia Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) rokovali s riaditeľom Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB) Milanom Lipkom.

„Predmetom spoločného stretnutia bolo posunutie spolupráce na vyššiu úroveň v nadväznosti na podpísané spoločné memorandum z roku 2021. Chceme spoluprácu rozšíriť o špecifické aktivity a konkrétny prínos pre obidve strany – dostupnosť zdrojov pre samosprávy a tým aj čerpanie zdrojov zo ŠFRB. Hovorili sme aj o realizácii zelených opatrení v rámci výstavby nájomných bytov a tiež aj o využívaní brownfieldov na tento účel,“ ozrejmil predseda ZMOS Jozef Božik.

Spolupráca môže byť rozšírená

obnovením memoranda o spolupráci medzi ZMOS, ŠFRB a ministerstvom dopravy.

Generálny riaditeľ ŠFRB prisľúbil účasť na septembrovom rokovaní Rady ZMOS. ŠFRB je pripravený zúčastňovať sa aj na regionálnych zasadnutiach, aby oprávnení žiadatelia mali čo najviac informácií.

ZMOS na rokovaní v utorok 27. augusta 2024 zastupoval jeho predseda Jozef Božik a ústredná riaditeľka Kancelárie ZMOS Zuzana Špačeková.

(Zdroj: ZMOS)

S Úradom pre územné plánovanie a výstavbu SR o školení pre samosprávy

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) diskutovalo s Úradom pre územné plánovanie a výstavbu SR (ÚÚPV) o školeniach pre predstaviteľov miest a obcí v oblasti územného plánovania. Prediskutovali aj návrhy nového stavebného zákona a pripravovanej Konceptie územného rozvoja Slovenska.

Na spoločnom stretnutí zástupcov ZMOS a ÚÚPV prediskutovali spoluprácu na príprave školení v ôsmich regiónoch Slovenska. Tieto školenia, zamerané na metodické usmernenie pri príprave územnoplánovacej dokumentácie obcí, sú reakciou na aktuálne vyhlášky ÚÚPV v zmysle zákona o územnom plánovaní a vzišli z požiadavky ZMOS.

Školenia, určené pre štatutárnych zástupcov a odborných zamestnancov samospráv, sa uskutočnia od septembra do novembra vo všetkých krajoch Slovenska. V prípade záujmu je ÚÚPV pripravený zorganizovať ďalšie školenia, či už fyzicky alebo v online forme.

Jednou z hlavných tém spoločného stretnutia bola aj príprava Konceptie územného rozvoja Slovenska, ktorej návrh na obstaráva-

nie bude čoskoro predložený do medzirezortného pripomienkového konania.

ZMOS na stretnutí 20. augusta 2024 zastupovala ústredná riaditeľka Kancelárie ZMOS Zuzana Špačeková a odborná expertka

Xénia Domaracká. ÚÚPV zastupovali podpredseda Filip Barbarič, riaditeľka odboru územného plánovania Zuzana Kordošová a Miloš Svrček zo Sekcie územného plánovania.

(Zdroj: ZMOS)

Fond na podporu cestovného ruchu by mal byť zriadený od 1. januára 2025

Do rozvoja cestovného ruchu pôjde od budúceho roka trojnásobne väčší objem peňazí. Podľa Ministerstva cestovného ruchu a športu (MCRŠ) SR pôjde ročne o 30 miliónov eur.

Väčšiu časť prinesie vládou schválený fond na podporu cestovného ruchu, ktorý bude mať v budúcom roku k dispozícii 20 miliónov eur. Ďalších 10 miliónov eur prinesie príspevok na rozvoj cestovného ruchu, ktorý vláda schválila v rámci novely zákona o podpore cestovného ruchu. V utorok o tom na tlačovej konferencii informoval minister cestovného ruchu a športu Dušan Keketi.

„Objem peňazí, ktorý bol doteraz v rozvoji cestovného ruchu cez oblastné a krajské organizácie cestovného ruchu, bol maximálne na úrovni 9,5 milióna eur. Aktuálne sa bavíme o tom, že ho navýšime na úroveň 15 miliónov eur. Keď k tomu zarátam päť miliónov eur na konkrétne projekty a 20 miliónov eur do fondu, tak sa dostávame z ročnej alokácie 10 miliónov eur na úroveň 30 miliónov eur, čo je ten trojnásobok, ktorý sme avizovali,“ povedal Dušan Keketi.

Fond na podporu cestovného ruchu by mal byť zriadený od 1. januára 2025. Určený bude podľa ministra hlavne regiónom, samosprávam a podnikateľom v oblasti cestovného ruchu na to, aby zvýšili atraktivitu svojho prostredia. „Vznikne fond na podporu cestovného ruchu, ktorý bude

prvýkrát ako systémový nástroj podporovať vznik lokálnej, regionálnej infraštruktúry, takzvaných atraktivít cestovného ruchu,“ doplnil Dušan Keketi.

Ďalších 10 miliónov eur má do rozvoja cestovného ruchu priniesť príspevok schválený v rámci novely zákona na podporu cestovného ruchu. Polovica z týchto peňazí bude určená pre krajské a oblastné organizácie cestovného ruchu, tá druhá na projekty digitalizácie cestovného ruchu.

Štátny tajomník MCRŠ SR Marek Harbulák pripomenul, že podmienkou pri rozdeľovaní dotácií je spolupráca organizácií cestovného ruchu na spoločných projektoch a konkrétnych čin-

nostiach. „Tým sa zabezpečí, že dotácie, ktoré vyplácame, budú ešte efektívnejšie vynaložené, čo by malo prispieť k tomu, aby sa do tých regiónov vracalo čoraz viac návštevníkov, čo by malo vyprodukovať vyššie príjmy dane z ubytovania,“ doplnil Marek Harbulák.

Podľa predsedu Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) Jozefa Božika je navýšenie dotácie na rozvoj cestovného ruchu pre obce, ktoré sa angažujú v cestovnom ruchu, pozitívnou správou a môže im priniesť viaceré benefity. Doplnil, že je však potrebné upraviť pravidlá tak, aby ani podnikatelia ani samosprávy neťahali za kratší koniec.

(Zdroj: TASR, Foto: ZMOS)

Z VYSTÚPENÍ DELEGÁTOV NA 36. SNEME ZDRUŽENIA MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Iva Šiška, starosta obce Borovce

System zberu a triedenia odpadu, ktorý je v súčasnosti platný, je demotivačný

Vážené dámy,
vážení páni,
milí hostia,
kolegyne, kolegovia.

som starostom obce Borovce a zároveň aj predsedom Združenia obcí Holeška na triedenie a nakladanie s odpadmi, a preto svoj diskusný príspevok chcem zamerať práve na túto na tému.

V našom združení je 16 samospráv s celkovým počtom približne 20-tis. obyvateľov. Zabezpečujeme zber, triedenie a likvidáciu odpadov – či už BRO, triedených odpadov i zmesového komunálneho odpadu. Už vlni v septembri sme inicializovali stretnutie s pánom predsedom Božikom a hlavnou témou našich rozprav boli hromadné výpovede OZV obciam. Avizovali sme, že vznikne legislatívny problém, ktorý bude treba riešiť v čo najkratšom čase. Problém spočíval v tom, tže skončili platby na tony vyzbieraného odpadu a začínali platby na obyvateľa. To spôsobovalo veľké problémy nielen nášmu združeniu, ale všetkým združeniam a organizáciám obcí a miest, ktoré

robia triedený zber.

Išlo o vydieračské metódy OZV, ktoré už všetci veľmi dobre poznáme a systém, ktorý je v súčasnosti platný je vyslovene demotivačný. Motivačné riešenia si predstavujeme úplne inak, ale musia im predchádzať legislatívne zmeny. Za súčasného legislatívneho stavu nám OZV navrhovali ceny na úrovni 12 až 13 eur, ktoré my sme nemohli akceptovať, pretože v

zberoch, v ktorých sme dosahovali vysokú tonáž, nám vychádzali ceny na obyvateľa na úrovni 17,50 až 18 eur, ktoré však OZV odmietali akceptovať.

Práve z tohto dôvodu sme upozorňovali na potrebu legislatívnej zmeny, pretože v súčasnosti sa už nachádzame v stratách a nevieme, ako ich budeme v budúcom období sanovať. Len v našom združení je to strata na úrovni 3-tisíc eur

mesačne a naše malé združenie má veľký problém tieto straty znášať.

V tejto súvislosti chcem náš snem požiadať aby si do svojich priorit dal aj zmenu legislatívy v oblasti odpadového hospodárstva. Sme pripravení na stretnutie, na ktorom by sme túto tému ešte rozobrať a našli prijateľné riešenie.

Preto žiadame, aby sa do priorit, ktoré vziđu z tohto nášho 36.

snemu Združenia miest a obcí slovenska, boli zapracované aj požiadavky na okamžitú úpravu vyhlášok týkajúcich sa triedeného zberu, odpadu z obalov a neobalových výrobkov a celková úprava legislatívy tak, aby pôsobila na triedený zber motivačne - inými slovami aby v nej bola zakotvená podmienka, že každá vyzbieraná tona bude výrobcami preplatená. Ďakujem za pozornosť.

Peter Švaral, starosta obce Rohožník

Pripomeňme ministrom, že nielen tá predchádzajúca vláda bola zlá. Tie problémy, ktoré tu spomíname, sú nabalené za roky

Dámy, páni,
ctené kolegyne a kolegovia,
vážené predsedníctvo,

možno si to iba namýšľam, ale chcem povedať pár slov aj za mlčiacu väčšinu, ktorá tu sedí. Ale začnem pozitívne: jednoznačne treba povedať, že Kancelária ZMOS pripravila náš snem naozaj pekne a dôstojne, za čo jej patrí poďakovanie.

Čoho sa však obávam, že to prázdno, ktoré tu zostalo po príhovore hostí, ktorí si odprednášali svoje a odišli – nakoniec tak, ako zakaždým - sa zajtra ešte zväčší, pretože aj naša disciplína je pomerne krehká záležitosť.

Keď sme sa viacerí bavili o tom, aký bude tento snem, tak sme akosi zhodne konštatovali – tak ako každý. Prvý deň si vypoču-

jeme akí sme úžasní, dôležití a prospešní pre tento štát a druhý deň sa mi posťažujeme, ako tento štát nefunguje a ako by to malo byť lepšie. Budeme si to hovoriť my medzi sebou a okrem nás...

Pani riaditeľka Kancelárie ZMOS ma ubezpečili, že teraz to bude lepšie a že zajtra prídu medzi nás štátni tajomníci. Chápem, mať tu na sneme dva dni minis-

trov je logisticky náročné. Teda zajtra tu štátni tajomníci budú a vypočujú si naše pripomienky. Ale aj tak je smutné, že keby som svoje príhovory za tých 17 rokov a 17 snemov recykloval, tak ich opäť môžem použiť a sú stále aktuálne.

Možno by sa všetkým ministrom, ktorí tu vystupovali, patrilo pripomenúť aj fakt, že nielen

tá predchádzajúca vláda je zlá. Tie problémy, ktoré tu spomíname, sú doslova nabalené za roky. A nie rok, nie tri, nie päť rokov, ale desať – až pätnásť rokov. A sú stále tie isté.

O MAS sa bavíme od roku 2015 a je rok 2024, o fondoch sa bavíme odkedy si pamätám a to je rok 2007. Hovoríme stále o tom istom, deklarujú nám ako sa to zmení a o rok tu máme znovu tú istú tému a opäť nám sľubia zmenu. Dúfam a verím, že teraz to bude lepšie, chcem tomu veriť, že po slovách prídu aj skutky.

Bol tu aj nový pán minister športu a čakal som od neho aj vyjadrenie ako bude financovaný šport. Stále som ešte presvedčený, že ak by sme my – samosprávy – nefinancovali šport, tak na Slovensku šport neexistuje. Je absurdné, že kluby sa boja vyhrať svoju súťaž a postúpiť vyššie, lebo nemajú na to prostriedky a nedokážu to financovať. Je nenormálne, čo sa deje v prvej, druhej, tretej, štvrtjej – akejkol'

vek lige. A nielen vo futbale, ale vo všetkých športoch. Je chyba v systéme, keď dedina, ako je naša, hrá druhú ligu. Vlastne sme ju hrali len rok, potom sme to už odmietli, lebo systém financovania nefunguje.

Čakal so aj na to, že tu odznejú slová o financovaní materských škôl. Pán minister školstva bol na Rade ZMOS korektný, diskusia vyznela pozitívne a zmierlivo, ale na naše konkrétne otázky sme odpovede aj tak nedostali. Ešte stále nevieme koľko peňazí nám zoberú, ako to budú financovať a čo bude od 1. januára. A to je už

čoskoro. Legislatívny proces začne asi v septembri, teda v čase, keď budeme pripravovať rozpočty a tým pádom sme opäť v neistote.

Kolega tu spomínal problematiku okolo odpadov. Hovorí sa aj o tom, že nemáme kapacity na spaľovanie odpadu. Len na ilustráciu – v našej obci sa spáli ročne viac ako 100-tisíc ton odpadu zo zahraničia – nie slovenského, ale dovezeného zo zahraničia. Z Rakúska, Slovinska, Nemecka, z Talianska... a my s tým máme problémy. Skrátka chýba systém. Hovoril som o tom so zástup-

cami ministerstva životného prostredia. Opakovanie – v roku 2010, v roku 2012 a máme rok 2024. Zmenilo sa niečo? Čo k tomu dodať?

Dúfam, že zajtrajší priebeh nášho snemu dá za pravdu slovám, že to už bude lepšie, že keď sa ho zúčastnia štátni tajomníci, tak sa to pohne dopredu. Musíme však k tomu prispieť aj my svojim prístupom.

Prajem nám aby boli krajšie zajtrajšky tak blízko, ako nám ich dnes všetci sľubovali.

Ďakujem za pozornosť.

Milan Remšík, starosta obce Benice

Fiškálna decentralizácia už asi skončila, pretože nastupuje fiškálna centralizácia

Vážený pán predseda, vážené predsedníctvo, kolegyne, kolegovia, vzácní hostia,

svoj diskusný príspevok chcem venovať otázkam financovania a školstva.

Naša obec je od 1. júla 2002 zriaďovateľom základnej školy a od roku 2017 máme už aj materskú školu.

Po voľbách vláda v roku 2020 začala presadzovať financovanie materských škôl cez normatívy – tak, ako sú financované aj základné školy. Časom to však dospelo to takéto štádium, že ako sa hovorí – kocky sú hodené – a v súčasnosti už nehovorí o tom, ako to budú financovať, iba o tom, že takto bude od 1. 1. 2025 a hotovo.

Ale ako to bude naozaj - aj tak nevieme. Mój predrečník správne poznamenal, že v septembri začneme pracovať na rozpočtoch a my nebudeme vedieť ako na tom budeme.

Všetky závery doterajších snemov ZMOS požadovali ukončenie fiškálnej decentralizácie a urobiť inventarizáciu preneseného výkonu štátnej správy. A čo máme urobené?

Fiškálna decentralizácia už asi skončila, pretože nastupuje fiškálna centralizácia. Nevie, ako ste

s tým zmierení.

Máme plán obnovy, ktorý prijala predchádzajúca vláda a o prijatí ktorého sme boli len málo informovaní. Myslím, že ani ZMOS nebol na tom oveľa lepšie. A nejde o peniaze zadarmo, budeme ich vracat. A štát peniaze nemá, lebo báčik z Chochoľova umrel niekedy vtedy, keď sa privatizovali SPP a elektrárne. Tak sa rozhodli, že siahnu na peniaze samosprávy, lebo podielové dane – zhruba 550 až 600 miliónov – samospráve vezmú a budú ich rozdeľovať na materské školy. Jednoducho povedané toľkoto dostanete a ak to bude málo, urobíme dohodovacie konanie a niečo pridáme...

Prísľuby vlády, že žiadne kompetencie nám nepridajú bez financií. V diskusii s ministrom školstva sa dozvedám, že peniaze nám síce vezmú, ale kompetencia nám zostane. Teda my budeme mať kompetenciu, ale štát to bude financovať z našich peňazí? Z podielových daní, ktoré sa v rokoch 2000 až 2004 vykryštalizovali tak, že žiaden politik by nám nemal siahnuť na naše zdroje, z ktorých financujeme naše originálne kompetencie. Žiaľ, vyzerá to tak, že to zas bude úplne inak.

Rovnako sme boli presvedčení, že v pláne obnovy je to už raz tak dané a že už sa nedá nič robiť.

Z našich podielových daní 2,73 miliardy eur ide na školstvo 1,09 miliardy eur. Keď sa uvažuje o tomto kroku, tak sa pýtam prečo nám nevezmú kompetencie aj na nešťátne školy. To už nechajú na primátorov a starostov, nech sa o tom vadia so zriaďovateľmi nešťátnych škôl.

Kompetenčný zákon, podľa ktorého musíme tých 12 % dofinancovať nešťátne školstvo, je tu preto, že ide o dofinancovanie investičného dlhu z roku 2002, kedy nám štát prevádzal všetky školy do našej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Platíme protiprávne, pretože porušujeme zákon o majetku obcí. O peniazoch na originálne kompetencie z podielových daní nerozhoduje starosta, a pritom musí podpísať zmluvu so zriaďovateľom nešťátnej školy. O tých peniazoch rozhodujú poslanci obecného zastupiteľstva, ale tí sú zákona vylúčení.

Ak nám tieto peniaze zoberú, tak to nemá vplyv na hospodárenie verejnej správy, lebo len presunieme peniaze z chlievika obce do chlievika štátu. Ale takto predsa nemôžeme pokračovať ďalej. Teraz nám zoberú toto, potom niečo iné a nakoniec, keď dobudujeme školy so všetkými náležitosťami, tak nám štát zoberie aj tie. A budú sa tváriť ako veľmi nám po-

mohli...A ľudia, naši obyvatelia, nám budú nadávať.

Na záver: tí, ktorí chcú, aby materské školy prešli na financovanie podľa normatívu nech nezabudnú aj na to, že žiadnej materskej škole tieto peniaze nebudú stačiť. Ja nepoznám takú obec, ktorá by na materskú školu nedoplácala.

Vraj to vyšlo z nejakej asociácie neverejných materských škôl, že obce neposielajú z podielových daní dostatok finančných prostriedkov na to, aby zamestnanci týchto zariadení mohli mať adekvátne platy. Ale to nie je pravda, nie je to tak.

My, v našej obci, nemáme problém s financovaním školstva pretože máme veľký počet žiakov v základnej škole. Ale tie obce, ktoré majú len materské školy, tí budú kŕkať, tí skončia. Už teraz doplácajú na materskú školu 10 až 15 tisíc eur. A potom im už nezostane nič.

Neviem aké máte vy skúsenosti s preneseným výkonom štátnej správy u vás doma. U nás dostávame 550 eur na stavebnú činnosť na rok a doplácame 3,5 tisíce eur. Musíme tak robiť ak chceme aby náš obyvateľ mal túto službu k dispozícii.

Našich starostov čaká veľký problém v roku 2026 v čase komunálnych volieb. Budú na nich vyvíjané tlaky: daj riaditeľovi,

riaditeľke potrebné peniaze, lebo inak ťa nezmilujeme. Príde k vydieraniu od rodičov i riaditeľov a štát sa bude tváriť ako veľmi nám pomohol.

Ja som proti tomu aby materské školy prešli na financovanie podľa normatívu a my všetci sme tu na to, aby sme záväzne povedali povedali, či to chceme alebo nechceme.

Zobrať nám peniaze a kompetencie nám ponechať – to takpovediac nechápem. Čo ako my – zriaďovatelia – zrušíme materské školy? Čo sa stane? Čo urobí štát? Použije zákon 42 a vyhlási núdzový stav?

Ako to bude? Veď máme určité pravidlá, ktoré by sme mali všetci dodržiavať. My ich dodržiavame.

A ešte poznámka na záver: minister práce a sociálnych vecí sa nás opýtal že kde sme boli, keď sa paragraf 75 prerokovával. No - ako sa hovorí – museli sme držať hubu, lebo sme boli dezoláti, opice, a neviem čo ešte všetko. Bolo nám odporúčané aby sme prijali nejaké VZN o núdzovom stave – takto to fungovalo. O § 75 sme sa dozvedeli až keď bol prijatý. A že sa to teraz oddiali o 30 pracovných dní – tak s prepáčením – za 30 pracovných dní sa aj tak nič nestihne. A neverejní poskytovatelia, lebo je to v zákone tak napísané, nás budú stále cicať. A budeme platiť, lebo nám povedia – je to váš občan. Lenže – tento náš občan - celý svoj pracovný život si platil sociálne poistenie. Tak nech sa z neho financujú aj tieto sociálne služby, nech to financuje inštitúcia, ktorá tie peniaze za celý jeho pracovný život brala a nech sa na túto organizáciu obracajú aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb a som zvedavý, aká bude ich vyjednávací pozícia. Rád by som to videl. Nám sa vyhrážajú súdmi iba preto, že nejaká banda poslancov si zmyslela, že budú brať peniaze zo samosprávy pretože v samospráve je peňazí dosť.

Ďakujem za pozornosť.

Pre deravé potrubia sa stráca takmer tretina pitnej vody a platíme za ňu všetci

Stav vodárenskej infraštruktúry je nevyhovujúci a dostáva sa až na kritickú úroveň. Na ciele definované v strategických dokumentoch štátu išli za tri sledované roky z predpokladaných zdrojov určených na obnovu a rozvoj tejto infraštruktúry len tri percentá. Strategický plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií na roky 2021 až 2027 pritom hovorí až o 5,7 miliardách eur, ktoré sú potrebné na ich obnovu a rozširovanie. Z toho na samotnú obnovu by malo ísť bežmála 3,4 miliardy.

Štyri kontrolované vodárenské spoločnosti mali do obnovy podľa ich vlastných plánov investovať 470 miliónov, napokon minuli len 78 mil. eur, čo je necelých 17 % z plánovaných investícií. Popri tom narastá ich investičný dlh, pri ktorom je tempo starnutia infraštruktúry vyššie ako tempo jej obnovy. Vyplýva to z poslednej kontroly Najvyššieho kontrolného úradu (NKÚ) SR, zameranej na posúdenie hospodárenia vodárenských spoločností po zmene legislatívy, spôsobu regulácie cenotvorby vodného a stočného a schopnosti týchto spoločností generovať dostatok finančných zdrojov na nevyhnutnú obnovu a očakávaný rozvoj verejných vodovodov a kanalizácií. „Obnova verejných vodovodov a kanalizácií by mala byť bezpochyby investičnou prioritou každej vodárenskej spoločnosti, ktorej táto strategická zodpovednosť vyplýva nielen zo zákona, ale aj z jej kľúčového poslania,“ približuje závery auditu predseda NKÚ Ľubomír Andrassy s tým, že alarmujúce sú aj obrovské straty pitnej vody. Ročné úniky sa na Slovensku šplhajú nad 51 miliónov kubíkov spracovanej pitnej vody. „Ak by vodárne aktívne zmodernizovali zastarané deravé vodovody a tie premrhané desiatky miliónov kubíkov pitnej vody by ako dobrí hospodári vrátili ľuďom, mohli by sme ju pri prepočte na jednočlennú či dvojčlennú domácnosť dodávať mnohým rodinám, seniorom alebo napríklad miliónu domácností zadarmo či za symbolické euro,“ približuje závery priezrivej kontroly predseda slovenských kontrolórov Ľ. Andrassy.

NKÚ sa problematike vodárenských spoločností venuje dlhodobo a o svojich zisteniach priebežne informuje predstaviteľov vlády a parlament. Odporúčaniami modeluje úpravu legislatívy, popisuje riziká, ktoré môžu zásadne ovplyvniť fungovanie spoločností, ktoré zodpovedajú za kritickú infraštruktúru krajiny. Kontrolóri najnovšie preverovali Úrad pre reguláciu sieťových odvetví a štyri vodárenské spoločnosti v kontrolovaných rokoch 2021 až 2023, a to Bratislavskú (BVS), Západoslovenskú (ZsVS), Východoslovenskú (VVS) a Podtatranskú vodárenskú spoločnosť (PVS). Akcionármi spoločností môžu byť po nedávnej zmene legislatívy, iniciovanej aj národnou autoritou pre oblasť externej kontroly, iba obce a mestá, pričom akcie spoločností nie sú verejne obchodovateľné. Obce ako akcionári vodárenských verejných korporácií majú zo zákona povinnosť zabezpečiť rozvoj vodárenskej

či kanalizačnej infraštruktúry a majú garantovať prístup občanov k pitnej vode.

Najvypuklejším problémom vodární sa javí narastajúci modernizačný dlh na obnovu a rozvoj existujúcej infraštruktúry. Opotrebenie dlhodobého majetku kontrolovaných vodární, okrem BVS, predstavovalo viac než polovicu z hodnoty majetku. Najvyššiu mieru opotrebenia, takmer 54 %, má vodárenská spoločnosť na východnom Slovensku. Najnižšiu mieru, cez 42 %, napriek objemu majetku 515 mil. eur dosiahla bratislavská spoločnosť. Ak bude tempo starnutia infraštruktúry naďalej väčšie ako tempo jej obnovy, je reálna možnosť, že celá vodárenská sieť si bude vyžadovať rozsah obnovy nad desať miliárd, čo z hľadiska udržateľnosti verejných financií a finančných možností samospráv nebude prakticky možné.

Rozvoj, rozširovanie existujúcej vodárenskej a kanalizačnej infraštruktúry zabezpečujú v prevažnej miere miestne samosprávy v úzkej súčinnosti so štátom cez verejné alebo európske zdroje. Financovanie opráv a obnovy majú garantovať prevádzkovatelia, teda vodárenské spoločnosti. Podľa národného plánu spracovaného ministerstvom životného prostredia, avšak na základe zastaraných údajov ešte z roku 2018, je na rozvoj a obnovu slovenských vo-

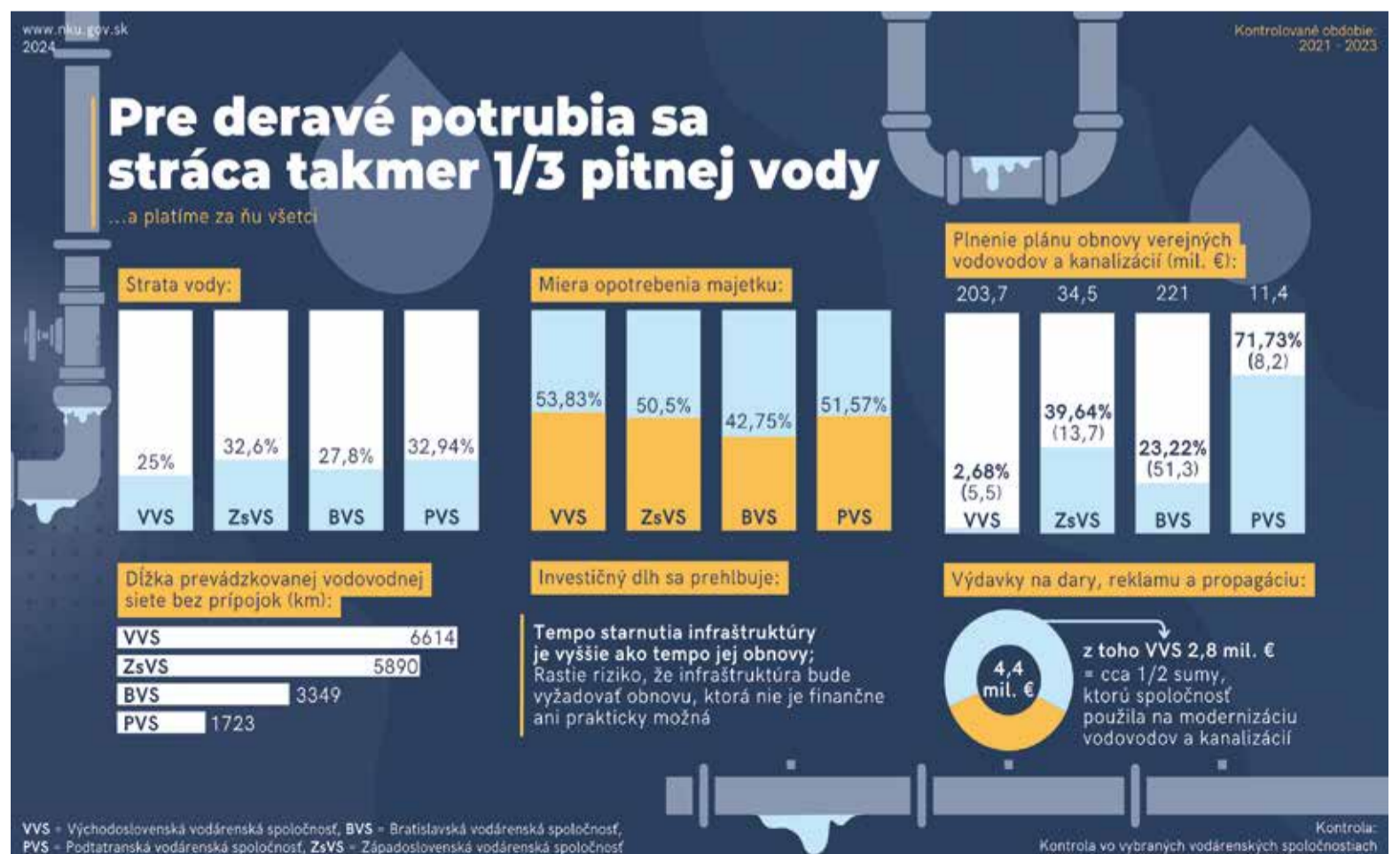
dovodov a kanalizácií potrebných takmer 5,7 miliardy. Z toho na rozvoj skoro 2,3 miliardy a na jej obnovu asi 3,4 miliardy eur. Verejné vodovody, ktoré je potrebné riešiť prioritne pre ich výraznú opotrebovanosť alebo havarijný stav, predstavujú až takmer dve tretiny odhadovaných zdrojov na obnovu. Finančné zdroje krytia v strategickom dokumente štátu sú však uvedené len vo výške 1,38 mld. eur a aj to len ako predpokladané zdroje, bez jasného rozpočtového krytia. Tvoríť a realizovať plány obnovy verejných vodovodov a kanalizácií majú vodárenské spoločnosti zo zákona. Realizácia kľúčových plánov však výrazne zaostáva. Kontrolované spoločnosti mali v ostatných štyroch rokoch investovať do obnovy 470 mil. eur, skutočnosť bola na úrovni len 78 mil. eur, čiže necelých 17 % z celkového plánu, pričom VVS si plán plnila len na úrovni 2,68 %, najlepšie obstála PVS na 71,73 %.

Napriek tomu, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví vyhláškou z roku 2022 zaviedol nové zákonné ustanovenie, ktoré malo podporiť investovanie vodárenských spoločností do rozvoja infraštruktúry, kontrola ukázala, že tieto opatrenia nedokážu vytvoriť dostatok prostriedkov. V roku 2023 iba jedna spoločnosť (BVS) použila celú výšku regulovaného primeraného zisku na plnenie plánu obnovy vodovodov a kana-

lizácií. V ZsVS a VVS boli účelové finančné zdroje vynaložené v nižšej sume, než bola výška primeraného zisku započítaného do ceny vodného a stočného, ktoré platia samotní občania. Problémy identifikovali národní kontrolóri pri tvorbe, ale taktiež použití účelovej finančnej rezervy, ktorá sa stala zákonnou povinnosťou aj na základe odporúčaní z predchádzajúcich auditov NKÚ. Nová zákonná povinnosť tvoriť účelovú finančnú rezervu, platí od roku 2022 a z kontrolovaných subjektov si ju v prvom roku zákonnej povinnosti nespĺnila len VVS.

Vodárenské spoločnosti sú akciové spoločnosti a je na rozhodnutí akcionárov, či sa zdroje spoločnosti použijú v plnej miere na plnenie verejného záujmu, ktorým je bezpečná a spoľahlivá infraštruktúra verejných vodovodov, kanalizácií, prevádzka čistíčiek odpadových vôd. V kontrolovanom období boli v BVS a PVS vyplatené dividendy akcionárom a vo VVS tantiény spolu vo výške 2,96 mil. eur. Ceny vodného a stočného sú pritom na východnom Slovensku najvyššie, aj keď životná úroveň obyvateľov naopak najnižšia. Výdavky na dary, reklamu a propagáciu vodárenských spoločností, napriek tomu, že majú monopolné postavenie v oblasti vody, boli za kontrolované obdobie vo výške 4,4 mil. eur. Z tejto sumy vo VVS použili až 2,8

mil. eur, čo predstavuje približne polovicu sumy, ktorú východoslovenská spoločnosť použila počas kontrolovaných rokov na jej strategicky rozvoj a plnenie plánu obnovy. Časť financií smerovala napríklad na účet Neinvestičného fondu Vodárne (705 002 eur), alebo na podporu občianskeho združenia Klubu akcionárov VVS (532 055 eur), ktoré nie je súčasťou akciovej spoločnosti. „Vzhľadom na charakter spoločností, ich stomiliónový modernizačný dlh, ale aj povinnosti akcionárov, teda miestnych samospráv, pri zabezpečovaní potrieb vody pre občanov, by mali všetky zúčastnené strany dôsledne zvažovať, kam smerovať financie a čo je ich prvoradou povinnosťou,“ približuje pohľad kontrolórov na situáciu v spoločnostiach ich predseda s tým, že ak je zásobovanie vodou a odkanalizovanie regiónov kľúčovým verejným záujmom, ktorý majú strategicky naplňovať vodárenské spoločnosti, ktoré rozhodnutím štátu vznikli za týmto účelom, mal by zisk smerovať prioritne do plnenia povinností vyplývajúcich zo zákona o verejných vodovodoch a kanalizáciách, a nie do marketingových, komunikačných kampaní či rizikových projektov. „Vodárenské spoločnosti majú svoje výnosy až na 98-percent z regulovaných činností a tieto financie by mali byť použité výlučne na ich hlavnú činnosť. Poplat-

ky od občanov cez cenu vodného a stočného nesmú byť odliavané mimo strategických činností, nemôžu začať slúžiť ako alternatívny zdroj financovania časti akcionárov. To je v rozpore s tým, prečo štát bezodplatne previedol pred dvadsiatimi rokmi majetok štátnych podnikov na vodárenské spoločnosti a nad jeho správou majú dohľad akcionári, ktorými sú samosprávy," približuje L. Andrassy.

Výsledky ostatnej kontroly tiež dokladujú, že ministerstvo životného prostredia malo pri dohlade nad plnením zákonných povinností vodárenských spoločností značné rezervy. Spolu s okresnými úradmi za kontrolované roky nezamerali ani jednu kontrolu na oblasť plnenia plánu obnovy vodárenskej infraštruktúry či tvorby účelovej finančnej rezervy. V tejto oblasti by podľa národnej autority pre externú kontrolu mal začať zohrávať oveľa väčšiu rolu gestor zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, ktorým je práve rezort životného prostredia. Ten by mal svojou riadiacou a kontrolnou činnosťou pravidelne zabezpečovať údaje o stave infraštruktúry jednotlivých vlastníkov, o prevádzkovej činnosti, o pláne obnovy a jeho plnení, plnení a využívaní rezerv určených na obnovu. Envirorezort by mal byť nositeľom zmien pri odstraňovaní takzvaných „šedých zón“ zákona, ktoré spôsobujú mnohé praktické problémy súvisiace s možnou skrytou privatizáciou, jasnejšou pozíciou štátu v celom segmente vodárenskej infraštruktúry, ale taktiež pri dohlade nad účelom použitia finančnej rezervy alebo primeraného zisku. Pri týchto témach by malo vedenie rezortu aktívne spolupracovať s miestnymi samosprávami a inými orgánmi štátnej správy, ako je ministerstvo financií (daňové zákony), hospodárstva (regulácia) či spravodlivosti (obchodný zákonník, zákon o slobodnom prístupe k informáciám).

Zastaraná vodovodná sieť, zanedbaná a nedostatočná obnova, údržba a oprava sietí spôsobujú vysoké úniky pitnej vody do voľnej prírody. Straty spracovanej vody sa u kontrolovaných vodární pohybovali v rozmedzí od 25 % (VVS) do takmer 33 % (PVS). V praxi to v roku 2023 predstavovalo ročnú stratu 51,2 mil. kubíkov pitnej vody, ktorú vodárne odobrali, ale k spotrebiteľovi sa nedostala. PVS pritom dosiahla na vodovodnej sieti dlhšej viac ako 2-tisíc kilometrov porovnateľné hodnoty strát ako ZsVS na dĺžke 711 kilometrov. Naopak, kontrolóri NKÚ pozitívne hodnotia aktivity VVS a ZsVS, ktoré môžu viesť k výraznému zníženiu strát vody. Na vyhľadávanie porúch využili satelitný systém, ktorý snímkaním zemského povrchu identifikoval miesta s potenciálnym únikom pitnej vody. Je žiaduce, aby sa takáto pasportizácia stavu vodovodnej siete realizovala na celom území Slovenska.

(NKÚ)

Mestský rozvoj prechádza od septembra pod rezort investícií

Kompetencie v oblasti mestského rozvoja prejdú v súvislosti so zmenou kompetenčného zákona od 1. septembra z Ministerstva dopravy SR pod Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI) SR.

Nových kompetenciách v oblasti mestského rozvoja, ako aj o centrálach zdieľaných služieb diskutujú v piatok v Prešove s predstaviteľmi samospráv minister investícií Richard Raši a štátny tajomník Michal Kaliňák. Rezort v tejto súvislosti pripravuje viaceré výzvy.

„O mestskom rozvoji sa hovorí dlhé roky a som rád, že teraz prechádzame od akademických debát k realnej koordinácii, aj politickej, z úrovne nášho ministerstva," uviedol Richard Raši.

Aktivity budú podľa jeho slov smerovať k analýze bariér, zhodnocovaniu nevyužívaných, opustených, respektíve zanedbaných území v mestách. „Chcem preto informovať o dvoch výzvach, ktoré plánujeme vyhlásiť ešte do konca tohto roka na riešenie problematiky takzvaných brown-fieldov, teda nevyužívaných

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

miest v mestách. Jedna výzva bude určená priamo pre regionálne centrá MIRRI SR na personálne a odborné kapacity, ktoré budú mapovať takéto územia. Druhá bude určená na pilotné opatrenia, ktoré budú v jednom projekte zlučovať odstránenie záťaží, respektíve rekultiváciu týchto zanedbaných území a ich transformáciu na nové využitie. Na obidve výzvy je vyčlenených viac ako 20 miliónov eur," informoval minister investícií.

Ako priblížil, stará priemyselná hala sa tak môže zmeniť

na miesto pre galériu alebo pre divadlo či koncerty. Zo starého plechového hangáru sa môže stať centrum voľného času pre deti alebo zo starej mýtnice moderné informačné turistické centrum.

„Minulý rok, 22. decembra, sme zaviedli jedinečný systém na Slovensku, keď každú výzvu, ktorá sa zverejňuje, dáme najskôr na pripomienkovanie územiu, nech si samosprávy povedia, aké parametre má mať výzva, aby mohli peniaze čerpať. Dnešok je presne toho dôkazom. Ideme nastaviť výzvu a nech si samosprávy po-

vedia, na čo chcú peniaze využiť, ak vedia, že na ich území sú chátrajúce budovy, na čo využijú peniaze vo vzťahu k budovaniu kancelárií a aké pozície chcú, aby boli súčasťou centier zdieľaných služieb," povedal Michal Kaliňák. Na túto výzvu je podľa rezortu vyčlenených 30 miliónov eur.

„Problematika nevyužívaných nehnuteľností či priemyselných zón bola doteraz dlhodobou riešená pomerne okrajovo a často to súvisí s útlmom tradičných odvetví, ktoré sú typické pre jednotlivé regióny. Konečným cieľom je ich efektívne, hospodárne a udržateľné užívanie, ktoré podporí konkurencieschopnosť, najmä regionálnu, ale tým aj celonárodnú ekonomiku," doplnil štátny tajomník ministerstva hospodárstva Kamil Šaško.

(Zdroj: TASR)

Verejné budovy už môžu žiadať o príspevok na rýchle energetické opatrenia

Žiadatelia o rýchlo realizovateľné energetické opatrenia pre verejné budovy už môžu zasielať svoje žiadosti o príspevok. Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva (MH) SR spustila prijímanie žiadostí.

Obecné, mestské, okresné úrady, vyššie územné celky (VÚC), ale aj ministerstvá, súdy, polícia či armáda tak môžu požiadať o príspevok v minimálnej výške 100 000 eur s cieľom znížiť spotrebu energie vo verejných budovách, ktoré majú vo svojom vlastníctve alebo v správe. Celková alokácia výzvy, ktorú vyhlásilo MH SR spolu so SIEA v polovici júla, je 23 539 992 eur s DPH.

„Úspešní žiadatelia budú môcť

finančne prostriedky použiť napríklad na inštaláciu slnečných kolektorov, ale aj termostatických hlavíc a ventilov na radiátoroch, na výmenu okien a dverí, zateplenie strechy či podlahy nevykurovaného podkrovia, či na modernizáciu osvetlenia. Na tieto rýchle energetické opatrenia pre verejné budovy je k dispozícii vyše 23,5 milióna eur. Vďaka týmto projektom znížime náklady miest, obcí alebo verejného sektora a zároveň zvýšime komfort napríklad pre

naše deti v školách," uviedla podpredsedníčka vlády a ministerka hospodárstva SR Denisa Saková.

O uvedenú podporu môžu prostredníctvom informačného systému Plánu obnovy a odolnosti SR – ISPO požiadať subjekty štátnej správy, územnej samosprávy a ostatné subjekty verejnej správy, pričom predmetom jednej žiadosti o príspevok môže byť viacero verejných budov. Maximálna výška príspevku bude závisieť od celkovej podlahovej plochy budovy

a rozsahu realizovaných opatrení.

Prečítajte si kompletne znenie výzvy spolu s informáciami, čo všetko treba priložiť k žiadosti.

Úspešní žiadatelia musia opatrenia v budovách zrealizovať do konca júna 2025. O príspevok však môžu žiadať aj tí, ktorí opatrenia vo verejných budovách už zrealizovali, ak ich vecná realizácia sa začala 1. februára 2022 a neskôr.

(Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR)

Spustili novú platformu na podporu obnovy Ukrajiny

Rada európskych miest a regiónov (CEMR), ktorej členom je aj Združenie miest a obcí Slovenska, spustila novú digitálnu platformu, ktorá slúži ako nástroj pre miestne a regionálne samosprávy, ktoré sa chcú zapojiť do decentralizovanej medzinárodnej spolupráce s Ukrajinou. aj Združenie miest a obcí Slovenska, spustila novú digitálnu platformu, ktorá slúži ako nástroj pre miestne a regionálne samosprávy, ktoré sa chcú zapojiť do decentralizovanej medzinárodnej spolupráce s Ukrajinou.

Generálny tajomník CEMR Fabrizio Rossi ešte v júni predstavil platformu, ktorá je výsledkom spolupráce s Nemeckým spolkovým ministerstvom pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a Nemeckou spoločnosťou pre medzinárodnú spoluprácu. Uviedol, že

platforma nie je len technologickou inováciou, ale aj politickým nástrojom, ktorý umožňuje európskym mestám a obciam vytvárať spojenectvá so svojimi ukrajinskými partnermi, čím rozširuje možnosti diplomatického zapojenia a posilňuje priateľské väzby cez hranice.

Nová digitálna platforma s inovatívnou funkciou "partnership swipe" umožňuje rýchle a jednoduché vyhľadávanie partnerov na tvorbu spoločných projektov a posilnenie demokratických hodnôt. Oficiálne spustenie platformy sa očakáva v nadchádzajúcich mesiacoch, avšak

registrácia je už otvorená.

ZMOS sa teší na ďalšiu spoluprácu s európskymi partnermi a verí, že táto iniciatíva bude kľúčovým krokom k obnove a posilneniu Ukrajiny.

(Zdroj: ZMOS)

Vo Vrútkach bude podujatie Študuj dopravu

Zvýšiť záujem žiakov o štúdium na stredných odborných školách a vysokých školách v oblasti dopravy a poštových služieb je cieľom spoločného podujatia Ministerstva dopravy SR, mesta Vrútky, Strednej odbornej školy dopravnej Martin-Priekopa a ďalších rezortných stredných odborných škôl, Žilinskej univerzity v Žiline, rezortných zamestnávateľov vrátane železničných spoločností a vybraných regionálnych partnerov s názvom Študuj dopravu.

Podujatie pod záštitou ministra dopravy SR

ŠTUDUJ DOPRAVU
perspektíva a stabilita
profesionálne uplatnenie

Vrútky

12. 9. 2024
9.00 - 13.00 h

parkovisko
pri železničnej stanici

Kariérové poradenstvo dopravná výchova
dopravné simulátory prezentácie škôl
ukážky povolani v doprave súťaže, kvízy

VSTUP VOĽNÝ

Koordinátor:
MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Blížšie informácie:
fip.kucej@mindspek
+421 2 594 94 583

Uskutoční 12. 9. 2024 vo Vrútkach na parkovisku pri železničnej stanici od 9.00 do 13.00 h.

Návštevníkom podujatia predstaví vystavovatelia odbory vzdelávania z oblasti dopravy a poštových služieb, ktoré je možné študovať na rezortných stredných odborných školách, prípadne vysokých školách. Žiakom poskytnú aj kariérové poradenstvo s odporúčaním ďalšieho študijného smerovania a výberu povolania.

Súčasťou sprievodného programu budú ukážky povolani najmä v železničnej a cestnej doprave, riadenie rušňa prostredníctvom

vlakového trenažéra, prehliadka vystaveného autobusu, kamióna, rušňa, diagnostika vozidiel aj dopravná výchova s informáciami o bezpečnosti cestnej premávky a cyklistickej dopravy.

Záujemcovia si budú môcť vyskúšať dopravné simulátory vrátane simulátora prevrátenia vozidla, virtuálnu realitu, nácvik poskytovania prvej pomoci, svoje vedomosti a zručnosti si preveria v dopravných kvízoch, súťažiach a kreatívnych aktivitách. Vstup na podujatie je bezplatný.

(Zdroj: Ministerstvo dopravy SR)

Ako postupovať pri krízových udalostiach v školách

Ministerstvo vnútra SR informovalo rezort školstva, že na viacerých školách boli nahlásené bombové hrozby. Situáciu už v koordinácii s rezortnými organizáciami rieši policajný zbor.

Ministerstvo školstva pripravilo pomoc pre školy a to v podobe rýchlej a ľahko dostupnej webovej stránky „Krizové udalosti na školách“ - podpora pre školy pri plánovaní a zvládaní krízových udalostí, kedy je ohrozené zdravie či bezpečnosť detí a žiakov.

Stránka poskytuje riaditeľom, pedagógom a odborným zamestnancom komplexné návody a odporúčania, ako efektívne zvládať rôzne typy krízových udalostí v školách.

- **Príprava na krízové udalosti**
Usmernenia na prípravu plánu evakuácie a krízového intervenčného plánu pre riaditeľov škôl a informácie pre pedagogických a odborných zamestnancov školy.
- **Postupy počas krízových udalostí**
Konkrétne odporúčania, čo robiť v rôznych krízových udalostiach, ako napríklad vyhrážka

útokom, evakuácia, kybernetický útok, živelná pohroma či iná traumatická udalosť.

- **Prvá psychosociálna pomoc po kríze**
Usmernenia, ako upokojiť deti a žiakov po stresujúcich krízových udalostiach a ako sa s nimi o nich rozprávať.
- **Krízová intervencia**
Ako zabezpečiť odbornú starostlivosť deťom a žiakom na zmiernenie negatívnych dopadov krízovej udalosti.
- **Užitočné kontakty**
Zoznam inštitúcií a kontaktov, na ktoré sa školy môžu obrátiť pred, počas a po krízovej udalosti.
- **Knižnica materiálov**
Jednotná knižnica detailných metodických materiálov a usmernení na zvládanie krízových udalostí.

Nájdete tu aj prehľad platnej legislatívy v oblasti civilnej ochrany a bezpečnosti na školách.

Dôležitá je aj dôkladná aktualizácia krízových plánov a pravidelné cvičenia, ktoré prispievajú k rýchlej a efektívnej reakcii na krízovú udalosť. Súčasťou stránky sú tiež usmernenia pre riaditeľov, pedagogických a odborných zamestnancov ako postupovať pri poskytovaní prvej psychosociálnej pomoci.

(Zdroj: Ministerstvo školstva SR)

Grantový program Školy budúcnosti 2024: prerozdedia 20 000 eur

Karpatská nadácia v spolupráci s Deutsche Telekom IT Solutions Slovakia opäť otvorila grantový program Školy budúcnosti.

Podporia inovatívne základné školy a mimovládne neziskové organizácie s kreatívnym, netradičným a inkluzívnym prístupom k vzdelávaniu. Chcú školám pomôcť prebrať nové trendy, skúšať nové prístupy, prinášať a šíriť inovácie a tvorivo sa postaviť k vyučovaniu, a to v minimálne jednej z nasledujúcich tém:

- rozvoj kritického myslenia a schopnosť rozpoznávať dezinformácie a hoaxy (táto oblasť je prioritným cieľom výzvy, a tak budú projekty pri hodnotení bodovo zvýhodnené a pri udeľovaní grantu uprednostnené),

- zodpovedný a spravodlivý rozvoj digitálnej gramotnosti (vrátane využívania AI),
- budovanie zodpovedného prístupu k životu - byť zodpovedný k sebe, k ostatným a ku komunite, v ktorej žijem (téma zahŕňa možnosť vzdelávania v

oblasti environmentálnej krízy, ale aj duševného zdravia a v iných aktuálnych spoločenských témach).

Maximálna výška grantu na jeden projekt je 2 500 eur. V programe prerozdedia spolu 20 000 eur, uzávierka podávania projektov je 30. septembra 2024. Prečítajte si viac informácií o grantovom programe Školy budúcnosti.

(Zdroj: Karpatská nadácia)

Ministerstvo školstva predstavilo nový projekt na podporu digitálnej infraštruktúry v školách

Ministerstvo školstva predstavilo nový projekt na podporu digitálnej infraštruktúry v školách Bratislava- 26. augusta 2024 - Ministerstvo školstva Slovenskej republiky predstavuje nový projekt Národný centrálny uzol, zameraný na podporu a dlhodobú udržateľnosť digitálnej infraštruktúry v školách.

Tento projekt, ktorý nadväzuje na existujúce iniciatívy vrátane prebiehajúceho projektu Digitálna infraštruktúra škôl, sa sústreďí na zabezpečenie efektívnej prevádzky, bezpečnosti a konektivity školských sietí. Moderné nástroje na konfiguráciu, monitoring a ochranu pred

kybernetickými hrozbami budú základom novej infraštruktúry, pričom celý proces bude koordinovaný s ďalšími projektmi v oblasti digitálnej transformácie.

Financovanie projektu zabezpečí rozpočet rezortu školstva, pričom cieľom je tiež podporiť rozvoj digitálnych kompetencií

medzi žiakmi a učiteľmi. Realizácia prípravného štádia projektu, ktorá je už v plnom prúde, bude starostlivo sledovaná a verejnosť bude priebežne informovaná o ďalšom postupe a konkrétnych detailoch projektu.

(Zdroj: Ministerstvo školstva SR)

Galileo mení obce na moderné samosprávy

Galileo Corporation, s. r. o., už viac ako 22 rokov pôsobí v segmente samospráv na Slovensku aj v Čechách. Spoločnosť sa stala lídrom v oblasti digitalizácie a komunikácie obcí a miest a jej riešeniu dôveruje dnes už viac ako 5000 spokojných zákazníkov z prostredia samospráv, škôl či neziskových organizácií.

● **Môžete nám povedať, čo viedlo k založeniu spoločnosti a prečo ste sa rozhodli špecializovať práve na segment samospráv?**

- Marián Tumma: Spoločnosť založil Dušan Procházka pred 22 rokmi s jasnou víziou – zjednodušiť prácu samosprávam a zlepšiť ich komunikáciu s občanmi. Pochopili sme, že obce a mestá čelia mnohým výzvam, najmä v oblasti administratívy a komunikácie. Chceli sme priniesť riešenia, ktoré im umožnia sústrediť sa na strategický rozvoj a zlepšovanie života občanov, namiesto riešenia byrokracie.

pojmom „prepojenosť produktov“?

- Naším cieľom je vždy zjednodušiť a urýchliť procesy. Obec, ktorá má od nás web, digitálnu úradnú tabuľu a systém pre komunikáciu s občanmi to má veľmi jednoduché. Jedenkrát vloží informáciu/aktualitu na web a tá sa automaticky zobrazí občanovi v mobilnej aplikácii, automaticky je zverejnená na digitálnej úradnej tabuľi, jedným klikom vie z administrácie webu túto aktualitu poslať ako SMS alebo e-mail svojim občanom. Dokonca ak má aj susedná obec od nás web, tak sa

Marián Tumma, konateľ Galileo Corporation, s. r. o.

- Budúcnosť digitalizácie v samosprávach je veľmi sľubná. Technológie sa neustále vyvíjajú a prinášajú nové možnosti, ako zlepšiť správu obcí a mestských oblastí. Výzvou však zostáva rezistencia voči zmenám, najmä u starších generácií. Naším cieľom je tieto bariéry prekonať a ukázať, že digitalizácia môže skutočne zjednodušiť život a zvýšiť efektívnosť. Príležitosti vidíme v neustálej

inovácii a vzdelávaní, aby sme pomohli samosprávam zvládnuť nové technológie a trendy.

● **Na záver, aké sú vaše dlhodobé ciele pre Galileo Corporation?**

Marián Tumma: Našimi dlhodobými cieľmi sú udržať našu pozíciu lídra na trhu, neustále inovovať naše produkty a služby a poskytnúť našim klientom tie najlepšie možné riešenia. Chceme byť partnerom, na ktorého sa môžu samosprávy spoľahnúť, a prispieť tak k ich dlhodobej stabilite a prosperite.

● **Ďakujem vám za rozhovor, pán Tumma. Prajem vám a vašej spoločnosti veľa úspechov v budúcnosti.**

ROZHOVOR S MARIÁNOM TUMMOM, KONATEĽOM GALILEO CORPORATION, S.R.O.

● **Spoločnosť Galileo Corporation, s.r.o. ponúka širokú škálu produktov. Čo považujete za najväčšiu výhodu vášho riešenia?**

- Našou najväčšou výhodou je komplexnosť a prepojenosť našich produktov. Klientom ponúkame riešenie, ktoré pokrýva všetky ich potreby – od webových stránok, cez digitálne informačné tabule a úradné tabule až po systémy na komunikáciu s občanmi. Všetko je prepojené a automatizované, čo znamená, že naši klienti nemusia riešiť technické dotazy s rôznymi dodávateľmi. Navyše, máme jednu technickú podporu, na ktorú sa môže zákazník obrátiť v prípade ktoréhokolvek nášho produktu, čo zjednodušuje riešenie prípadných problémov.

● **Čo si máme predstaviť pod**

môže táto informácia alebo pozvánka na udalosť zobraziť aj na webe susednej obce, prípadne na webe Miestnej akčnej skupiny, či Mikroregiónu. Jedna informácia automaticky, jednoducho a rýchlo na viac miestach.

● **Nedávno ste sa stali oficiálnym partnerom ZMOS. Čo to pre vás znamená?**

- Partnerstvo so ZMOS je pre nás veľká česť a zároveň potvrdenie kvality našich služieb. Znamená to, že sme sa stali dôveryhodným partnerom pre mestá a obce po celom Slovensku. ZMOS reprezentuje záujmy týchto samospráv a my sme hrdí, že môžeme byť ich súčasťou, prispievať k ich rozvoju a efektívnosti.

● **Pracujete na integrácii umelej inteligencie do vašich produktov. Ako bude tento AI asistent**

fungovať a čo od neho môžu klienti očakávať?

- V spoločnosti Galileo sme si plne vedomí potenciálu AI a usilovne pracujeme na tom, aby sme ho pretavili do užitočných nástrojov pre správcov webových stránok. Naš nový AI asistent je navrhnutý tak, aby urýchlil, zjednodušil a zlepšil tvorbu obsahu na webových stránkach. Pomocou umelej inteligencie dokáže generovať texty, optimalizovať informácie a poskytovať užitočné návrhy pre administrátorov. Veríme, že tento nástroj výrazne zlepší informovanie občanov a spraví z každodennej správy webov jednoduchší a efektívnejší proces.

● **Ako vnímate budúcnosť digitalizácie v samosprávach? Aké výzvy a príležitosti vidíte?**

GALILEO CORPORATION
OFICIÁLNY PARTNER
ZDRUŽENIA MIEST
A OBCÍ SLOVENSKA

T. Drucker: Zhruba 400 základných škôl prechádza na nový systém vzdelávania

Zhruba 400 základných škôl (ZŠ) prejde od nadchádzajúceho školského roka na nový systém vzdelávania. Pre TASR to uviedol minister školstva Tomáš Drucker.

Napísať reformu na papier podľa neho nie je jednoduché, vyžaduje si to nejaký um. Dostať ju do života, čo sa teraz deje, je však oveľa náročnejšie. Podotkol, že v regiónoch prebieha pri zavádzaní nového kurikula absolútna podpora.

„Tým, že už máme prvých 39 škôl za sebou, už je nový systém pripravený na takzvané vzdelávacie cykly. Vypracovali sa typizované školské vzdelávacie programy. Máme veľa dobrých skúseností pre tých ďalších 400 škôl,“ zhodnotil minister s tým, že pilotné školy už postupujú do druhého ročníka. Nateraz nevidí žiadne závažné problémy, avšak najťažšie podľa neho ešte len príde. Od školského roka 2026/2027 má byť

totiž nové kurikulum povinné pre všetky ZŠ na Slovensku.

Ako doplnil, zavádzanie reformy pravidelne hodnotia so zástupcami ministerstva školstva, regionálnych centier podpory učiteľov a s Národným inštitútom vzdelávania a mládeže. Zriadená je taktiež kurikulárna rada, ktorá má podľa ministra široké profesijné aj odborné zastúpenie.

Zmeny v cieľoch a obsahoch základného vzdelávania majú otvoriť možnosti lepšej prípravy detí na život v 21. storočí. Cieľom je posilniť environmentálnu, finančnú, digitálnu, občiansku či emocionálnu a sociálnu gramotnosť. Rovnako aj čitateľskú a vizuálnu gramotnosť.

(TASR)

Do projektu ElektroodpadDopad sa dá prihlasovať do 20. septembra

Školy sa môžu prihlasovať do projektu ElektroodpadDopad do 20. septembra. Pedagógovia, ktorí úspešne absolvujú tento projekt, získajú po novom osvedčenie v oblasti environmentálnej výchovy. TASR o tom informovala komunikačná manažérka Centra environmentálnej a etickej výchovy (CEEV) Živica Eva Sládková.

„Projekt ElektroodpadDopad je na školách obľúbený pedagógmi aj žiakmi. Deti sa učia vlastnými aktivitami, navštívia závod na spracovanie elektroodpadu a vždy sú šokované. Tento rok budeme pokračovať v týchto aktivitách, no chceme, aby mali aj samotní inovatívni pedagógovia papier o vyššom kredite,“ vysvetlila manažérka projektu ElektroodpadDopad Lesanka Blažencová. CEEV Živica poukázala na to, že oblasť nakladania s elektroodpadmi je stále tabu a mnohí nevedia, ako sa ho správne zbavovať. Tam totiž podľa nej patria aj bežné mobily, notebooky a iné predmety dennej potreby. Upozornila na ich zahodenie do obyčajných odpadkových košov po tom, ako prestanú slúžiť.

Ako skonštatovala Blažencová, ľudia si neuvedomujú, ako fatálne tým škodia životnému prostrediu a teda aj svojmu vlastnému zdraviu. „Aj preto sme sa zamerali na vzdelávanie pedagógov a žiakov o tejto téme a musím s potešením konštatovať, že sa nám spoločne podarilo počas existencie projektu vyzbierať viac ako 20.000 kilogramov elektroodpadu a čo je hlavné, vychovať tisíce žiakov, ktorí už budú tvoriť generáciu s iným postojom k tejto téme,“ doplnila.

(TASR)

Program

- Rozprávkovo-šermiarske predstavenie s názvom „3 prúty kráľa Svätopluka“, končiace s interaktívnou verbovačkou pre deti
 - Koncert historickej hudby
 - Sokoliarske predstavenie
- Chodúľové divadlo *(HU)
- Sekanie mečom, šablou a falanga pre dospelých
- Janičiarske predstavenie
- Bojové ukážky z obdobia osmanko-habsburských vojen

Sprievodné programy:

- Historická kuchyňa
- Tvorivé dielne: výroba pravekej keramiky, marcipánu podľa historických receptov, kartónových štítov s historickými motívmi a erbmi
- „Hladkanie“ brnení a zbraní
- Vypaľovanie keramiky v pravekej peci
- Hudobný workshop pre deti

Výstavy a expozície:

- Bebekova veža: Stáročia filákovského hradu, Pamiatky skamenelého života v okolí Filákova
- Vínny domček: Remeselníctvo vo Filákove v stredoveku a v ranom novoveku
- Protiletcký úkryt pod filákovským hradom: Filákovo 1938–1945

* (HU) – netlmočené predstavenie

Účinkujúci:

Vir Fortis, Sokoliarstvo Kanát, Kreatív Kráter Kör, Keleti Szél, Cassanova, Bajvívó Magyarok Hagyományörző és Sport Egyesület, Defensores, AMIS, Amália Holíková, Šaško Krak z Iglova, Csepi Márton

Vstupenky na hrad:

27-61 rokov: 5 €

7-26 rokov, 62-69 rokov: 2,5 €

do 6 a nad 70 rokov: 0 €

držitelia preukazu ZŤP a ich sprievodcovia od 27 do 61 rokov: 2,5 €

držitelia preukazu ZŤP a ich sprievodcovia od 7 do 26 a od 62 do 69 rokov: 0 €

Organizátor:

Partneri:

Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín a Banskobystrického samosprávneho kraja.

www.hradfilakovo.sk

Pozor na podpoistenie! Obce a mestá kvôli nemu zbytočne prichádzajú o veľké peniaze

ODBORNÍK RADÍ

Jaroslav Krajňák
riaditeľ pre neživotné
poistenie FinGO.sk

V prípade zemetrasenia, povodne či požiaru môžu dostať obce a mestá od poisťovní desaťtisíce či stáťtisíce eur. Bohužiaľ, mnohí starostovia zostanú prekvapení, keď im na účet príde omnoho nižšia suma, akú očakávali. Problémom je zväčša podpoistenie nehnuteľností a ďalšieho majetku.

Žiaľ, často až živelné udalosti motivujú ľudí, ale aj firmy a takisto samosprávy k tomu, aby si skontrolovali staršie poisťovné zmluvy. Vtedy však už môže byť neskoro. Každý, kto vlastní nehnuteľnosti, stroje a ďalšie zariadenie, vrátane obce, či mesta by si mal dávať pozor na to, aby bol jeho majetok dostatočne poistený. Počas obdobia rýchlo rastúcej inflácie by poisťovné zmluvy mali byť kontrolované ešte častejšie ako inokedy, aspoň každé dva alebo tri roky.

Čo je to podpoistenie

Prečo je to dôležité? Predstavte si, že ste niekedy v minulosti poistili obecný úrad, kultúrny dom či dom smútku na 100-tisíc eur. Dnes môže mať aj dvojnásobnú hodnotu. Pokiaľ ste za ten čas v poisťovnej zmluve na nehnuteľnosť ani raz neupravili výšku poisťovnej sumy a nezvýšilo sa vám poisťovné, znamená to, že v prípade poisťovnej udalosti vám poisťovňa vyplatí omnoho nižšiu sumu, než možno očakávate. V tomto prípade ide o 50 % podpoistenie, čiže ak sa škody na vašom majetku vyšplhajú napríklad na 20-tisíc eur, poisťovňa môže roz-

hodnúť, že vyplatí len polovicu z tejto sumy, teda 10-tisíc eur.

„Ku kráteniu poisťovného plnenia dochádza najmä v prípadoch, ak je nehnuteľnosť podpoistená o viac ako 15 %. To je totiž obvyklá hranica, od ktorej poisťovne začínajú uplatňovať podpoistenie,“ vysvetľuje riaditeľ pre neživotné poistenie v spoločnosti FinGO.sk Jaroslav Krajňák.

Kedy vzniká podpoistenie

Čo je príčinou častého podpoistenia? Ide o dôsledok rýchleho zdražovania nehnuteľností a nízkeho záujmu vlastníkov o aktuálny stav poisťovky. Podpoistenie sa však často týka aj hnutelného majetku samospráv ako je napríklad vybavenie obecných budov, výpočtová technika, stroje či vozový park.

„Mnoho obcí má uzavreté desať či dvadsať rokov staré poisťovné zmlu-

vy, ktoré si nikdy neaktualizovali. Tieto zmluvy preto neodrážajú ich aktuálne potreby ani riziká a nedostatočne chránia obecný majetok. V prípade škôd sú tieto subjekty často nútené uhradiť časť nákladov z vlastných zdrojov, ktoré im potom samozrejme chýbajú,“ hovorí Krajňák.

Nejde len o to, že ceny nehnuteľností sa v priebehu niekoľkých rokov dokážu výrazne zmeniť. Podpoistenie môže vzniknúť aj v prípade rekonštrukcie, ktorá zvýšila hodnotu nehnuteľnosti. Ak sa napríklad obec rozhodne, že investuje do fotovoltiky, mala by myslieť na to, že tým automaticky zvýšila hodnotu budov, ktoré využívajú slnečný zdroj energie. V prípade, že nedôjde k aktualizácii poisťovnej zmluvy, aj v tomto prípade dochádza k podpoisteniu nehnuteľnosti. Myslieť treba aj na to, že stúpajú nielen ceny nehnuteľností, ale aj cena stavebných materiálov či cena práce.

Obce potrebujú poisťovné krytie na mieru

„Ak obec pred 15 rokmi postavila budovu v hodnote 200-tisíc eur, tak dnes by sa jej náklady na stavbu vyšplhali možno na 350-tisíc eur. Ak by však táto budova vyhorela, tak poisťovňa by obci na základe starej zmluvy vyplatila maximálne 200-tisíc eur,“ upozorňuje Jaroslav Krajňák. „Za túto sumu dnes už rovnakú budovu nepostavíte. Ak nemáte na úcte voľných 150-tisíc eur, budete musieť šetriť alebo si vziať úver,“ dodáva.

Podľa odborníka, rovnako ako bežní ľudia a firmy, aj obce by mali mať poisťovné krytie navrhnuté na mieru. Vhodnosť poistenia závisí od konkrétneho typu a veľkosti obce, takisto od ich aktív a zdrojov. „Je dôležité, aby samosprávy preskúmali svoje potreby a s odborníkom si vytvorili plán poistenia, ktorý bude vyhovovať ich potrebám,“ dodáva expert zo spoločnosti FinGO.sk.

Na čo dávať pozor pri poistení obce

- Pri poistení obecných budov je dôležité určiť správnu výšku poisťovnej sumy. Najlepšie ju určíte na základe znaleckého posudku. Ak nemáte aktuálny posudok, tak sa môžete riadiť jej aktuálnou trhovou hodnotou, prípadne sumou, za ktorú v súčasnosti nehnuteľnosť viete postaviť.
- Aby ste sa vyhli podpoisteniu, nezabudnite si poisťovné sumy priebežne aktualizovať. Riešením je kontrola poisťovných súm aspoň raz za 2 až 3 roky a takisto po každej výraznejšej

rekonštrukcii, ktorou zvýšite hodnotu obecných budov.

- Pri poistení hnutelného majetku ako je vybavenie budov, technika či stroje, sa výška poisťovnej sumy určuje približne. Aj keď ich máte poistené na nižšiu sumu, pri čiastkových škodách zväčša nedochádza ku kráteniu poisťovného plnenia ako pri poistení nehnuteľnosti.
- Pre samosprávy je ideálne mať komplexné poistenie na jednej zmluve a v jednej poisťovni. Medzi poisťovňami sú totiž rozdiely, preto je rozumnejšie poistiť si všetko na jednom mieste. Nevzniknú tak nedorozumenia a dodatočné zistenia, že niečo nie je poistené vôbec a niečo iné je poistené zbytočne dvakrát. Výhodou je aj možná väčšia zľava na zmluve.
- Okrem obecného majetku je potrebné mať poistenú aj zodpovednosť za škody. Poskytuje ochranu aj pred žalobami tretích strán, ktoré môžu vzniknúť v dôsledku škody spôsobenej obcou alebo samosprávou. Celkovo táto zložka poistenia zahŕňa zodpovednosť za škodu z činnosti obce, zodpovednosť za škodu v súvislosti s výkonom funkcie starostu a zodpovednosť z vlastníctva nehnuteľnosti.
- Pri každom type poistenia je kľúčové poradiť sa so skúsenými odborníkmi. Na poistenie miest a obcí sa špecializuje aj spoločnosť FinGO.sk. Poskytuje možnosť bezplatnej konzultácie, aby ste sa vyhli zbytočným nepríjemnostiam.

Zdroj: FinGO.sk

POISTENIE MAJETKU OBCE

POISTENIE ZODPOVEDNOSTI ZA ŠKODY

FINANCOVANIE A PORADENSTVO

PARTNERSKÉ SPOLUPRÁČE

SME ŠPECIALISTI NA SAMOSPRÁVU

PREČO SPOLUPRACOVAŤ S FINGO.SK

- **kompletné portfólio všetkých poisťovní** na Slovensku
- výber ideálneho **poistenia na mieru**
- **sieť skúsených odborníkov** v každom okrese

- **audit a optimalizácia** existujúcich starých zmlúv
- **riešenie poisťovných udalostí**
- **pravidelný servis a starostlivosť** každý rok

Nájdete nás na celom Slovensku

E-mail: obce@fingo.sk
Telefón: 0903 238 638, 0903 108 551

FOTOVOLTICKÁ ELEKTRÁREŇ pre MESTÁ a OBCE NA SPLÁTKY BEZ ÚVEROVÉHO ZAŤAŽENIA

SLUŽBA NA KLÚČ

1. Konzultácia
s klientom

2. Podklady
spotreby

3. Zameranie
budov

4. Ponuka
FVE

5. Ponuka financovanie
a poistenie FVE

6. Žiadosť distribútorovi
o pripojenie

7. Projektová
dokumentácia

8. Energetická štúdia
/audit/ certifikát

9. Žiadosť o dotáciu

10. Financovanie

11. Realizácia

12. Poistenie

13. Servis

NADŠTANDARDNÉ SLUŽBY

100 %
na klúč

dotácie, financovanie,
realizácia i poistenie

24/7

online
monitorovacie
centrum

ZÁRUKY & REALIZÁCIE

30 rokov

záruka
na výkon

15 rokov

záruka
na panely

10 rokov

záruka
na batérie

10 rokov

záruka
na striedač

FINANCOVANIE & POISTENIE

Financovanie a poistenie
fotovoltiky na mieru

ŠPECIALNY PROGRAM PRE
SAMOSPRÁVY NA SPLÁTKY

mrazova@enedom.sk
+421 917 444 320

www.enedom.sk

Odborná príloha Združenia pre lepšiu správu bytových domov

Neoprávnená manipulácia s plynomermi môže mať vážne následky

Mnohé distribučné spoločnosti evidujú množiace sa prípady, kedy dochádza k neoprávneným manipuláciám s plynomermi. Najčastejšie k takýmto neodborným manipuláciám dochádza pri rôznych rekonštrukčných prácach na odbernom plynovom zariadení, pri ktorom zo strany dodávateľov rekonštrukčných prác nie sú dodržiavané ustanovenia zákona č. 157/2018 Z. z. o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „Zákon o metrológii“). Takéto plynomery sú najprv neodborne demontované a následne namontované naspäť, avšak bez súhlasu danej distribučnej spoločnosti, ako používateľa určených meradiel. Častokrát sa stáva, že tieto činnosti sú vykonávané aj bez príslušnej registrácie pre takúto činnosť.

Je dôležité zdôrazniť, že takéto konanie môže mať za následok ohrozenie bezpečnej prevádzky odberných plynových zariadení a dokonca môže byť koncovému odberateľovi spôsobená ujma vo vzťahu k jeho dodávateľovi plynu, nehovoriac o spôsobenej škode distribučnej spoločnosti.

Odber plynu meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete je totiž podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, považovaný za NEOPRÁVNEŇ.

Medzi najčastejšie príčiny neoprávnenej manipulácie s plynomermi sú rekonštrukčné práce na odbernom plynovom zariadení (ďalej ako „OPZ“), hlavne v prípadoch výmeny stúpajúcich rozvodov plynu v bytových domov. Zo strany správcov alebo predsedov spoločenstiev predmetných bytových domov sú uzatvárané zmluvy o zhotovení diela, resp. dodávke takejto služby s dodávateľskými firmami, ktoré sú v zmysle ustanovenia § 18 Vyhlášky č. 508/2009 Z. z., odborné spôsobilé na výkon takéhoto druhu činnosti a disponujú takýmto oprávnením.

Realizácia týchto prác si štandardne vyžaduje aj demontáž plynomera a po výmene potru-

bia opätovnú montáž plynomera, ktorý je však vo vlastníctve niektorej z distribučných spoločností, ako používateľov určených meradiel v zmysle § 2 písm. j) Zákona o metrológii.

Kto môže v zmysle zákona o metrológii vykonávať montáž/demontáž určeného meradla?

Takúto manipuláciu s meradlami môže vykonávať iba registrovaná osoba, ktorá disponuje príslušným registračným osvedčením pre výkon montáží určených meradiel, pričom zároveň je používateľom určených meradiel. Pod oprávnenou osobou môže chápať:

1. zamestnanca danej distribučnej spoločnosti na základe požiadavky na výkon tejto činnosti
2. inú osobu, ktorá je registrovanou osobou v zmysle § 42 ods. 1 Zákona o metrológii, avšak len s písomným súhlasom používateľa určeného meradla v súlade s ustanovením § 51 ods. 1 písm. f) Zákona o metrológii.

Na základe týchto skutočností distribučné spoločnosti odporúčajú, aby pri uzatváraní zmluvného vzťahu na rekonštrukčné práce OPZ v bytových domoch, vyžadujúce manipuláciu s plynomermi, správcovia bytových domov pamätali aj na vyššie popísané právne aspekty a zahrnuli ich do zmluvných ustanovení

týkajúcich sa poskytnutia služby/zhotovenia diela.

Informácie týkajúce sa legálnych možností postupu pri výmene stúpajúcich rozvodov plynu majú distribučné spoločnosti dostupné na svojich webových stránkach.

Zodpovednosť správcu za bezpečnosť kotla v bytovom dome a jeho revíziu

Pravidelne kontrolovať kotol je nielen zodpovedné, ale zo zákona aj povinné. Pred začiatkom vykurovacej sezóny sa viac ako inokedy stretávame s výzvou, aby sa nezanedbávalo na kontrolu a skúšku funkčnosti vykurovacích kotlov. Nejde pritom len o zabezpečenie bezproblémovej prevádzky či vyhnutie sa možnosti, že počas najtuhšej zimy zrazu kúrenie prestane fungovať, ale výhradne o bezpečnosť a zdravie, ktoré môžu byť v prípade porúch dokážu ohroziť život, zdravia a majetok. A v tomto prípade poistenie nestačí.

Bezpečnosť, prevádzka bez porúch, zabezpečenie maximálnej účinnosti kotla a dodržiavanie zákona a vyhlášky, to všetko sú dôvody, prečo evidovať pra-

vidnosť a nezanedbať revízie a kontroly. Kotly sú technické zariadenia, ktoré potrebujú pravidelnú údržbu autorizovaným, výrobcom vyskoleným servisným technikom na dané zariadenia. Treba si uvedomiť, že v kotle prebieha spaľovací proces, kde sú vyvíjané vysoké povrchové teploty.

Čo všetko podlieha kontrole a skúškam?

Revízia plynového zariadenia by zo zákona mala zahŕňať komplexnú kontrolu plynovodu i spotrebičov (kotla, bojlera, sporáka, gamatiek...).

- tlak,
- tesnosť,
- spoje,
- uchytenie,

- nátery
- označenie.

Následne pristúpi ku kontrole pripojenia samotných plynových spotrebičov a meracích hodín a aj na:

- horák,
- filtre,
- odvod spalín a
- bezpečnostné prvky.

Okamžite alebo čo najskôr treba odstrániť akýkoľvek únik plynu.

Cieľom nášho združenia je pomáhať v problematických otázkach nielen správcovi a predsedovi vo všetkých oblastiach výkonu správy, ale aj samostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov. Revíziou sa vyhnete pokutám až do výšky 1.600,- €.

Revízia komína ako pravidelná povinnosť správcu. Zanedbanie sa mnohonásobne predražuje

Pravidelne kontrolovať komín je nielen zodpovedné, ale zo zákona aj povinné.

Pre každý bytový dom je teplo domova neodmysliteľné. A aj preto je potrebná starostlivosť a patričná údržba. Navyše túto povinnosť nariaďuje zákon o ochrane pred požiarmi. Ten hovorí o lehotách, pravidelnosti kontrol, nakladaní so spalinami, spôsobe čistenia a odbornosti vykonania údržby.

Samozrejme, skontrolovať a podľa potreby vyčistiť treba nielen klasické komíny, na ktoré je napojený krb či pec, ale aj komíny, ku ktorým sú pripojené kondenzačné kotly a to **funkčnosť, priechodnosť, bezpečnosť a správny odvod spalín.**

Zanedbaná revízia a čistenie komínov, sú popri poruchách elektronických zariadení najčastejšími príčinami požiarov, kedy požiar spôsobí nevhodne prevádzkovaný komín, dymovod alebo zdroj tepla, akým sú pece, kachle a kotly na tuhé palivá, ktoré na Slovensku využíva takmer 200-tisíc domácností.

Radšej prevencia ako následné škody

Podľa údajov hasiči evidujú za rok 2023 celkovo 576 požiarov, ktoré spôsobili poruchy a nevy-

hovujúci stav vykurovacích telies, dymovodov a komínov. Škody predstavovali celkovo viac ako 1,3 milióna eur.

„Za celkový technický stav a údržbu komínov zodpovedajú majitelia sami, a preto sú povinní zabezpečovať pravidelné čistenia a kontroly. Pri kontrole vykurovacích telies je vhodné v prvom rade zamerať svoju pozornosť na stavebné prevedenie, funkčnosť, či nedošlo k prehoreniu materiálu a jeho následnému poškodeniu. Pri plynových spotrebičoch je vhodné orientovať svoju pozornosť na čistotu komínových priechodov, na zabezpečenie dobrého tahu komína a dodržiavať revízne prehliadky, aby nedošlo k úniku plynu do okolia,“ vysvetľujú hasiči.

Doklad o revízii komína od vás preto bude v prípade požiaru alebo inej škodovej udalosti, ktorý by spôsobila porucha komína, určite žiadať aj poisťovňa. Bez revíznej správy škoda nielenže nebude poisťovňou preplatená, ale môže byť štátnym orgánom vystavené pokarhanie, pokuta, v najhoršom prípade trestné stíhanie.

Ako často treba kontrolovať komín

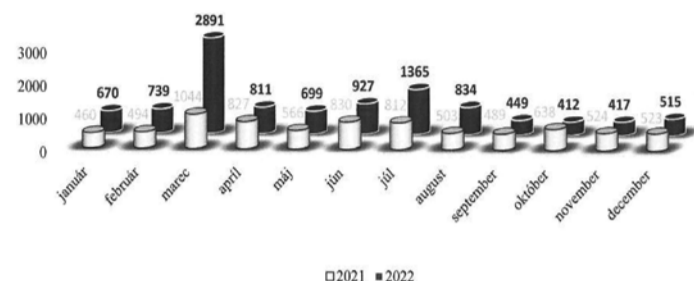
- štyri mesiace, ak sú na komín napojené spotrebiče na kvapalné alebo na tuhé palivá
- šesť mesiacov, ak sú na komín napojené spotrebiče na plyn a jedná sa o komín bez vložky
- dvanásť mesiacov, ak sú na komín napojené spotrebiče na plyn a ak ide o komín s vložkou
- v prípade nevyužívaného komína v novostavbe stačí kontrolu vykonať raz za 2 roky

Cieľom nášho združenia je pomáhať v problematických otázkach nielen správcom a predsedom vo všetkých oblastiach výkonu správy, ale aj samostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov. Preto sa snažíme uľahčiť im cestu k splneniu si mnohých povinností, ktoré im zákony ukladajú, možno bez toho aby o tom vedeli.

Revíziou komínov, ktorá je 40 minút vášho času dodržíte literu zákona, vyhnete sa nehodám, pokarhaniam, pokutám a zabezpečíte bezpečnosť svojho domova.

Zo štatistických údajov vyplýva, že najviac požiarov v roku 2022 vzniklo v mesiaci marec (2 891, t. j. 27 % z celkového počtu požiarov) a najmenej v októbri (412). Najčastejšie horelo v sobotu (1 741 požiarov) a najmenej v stredu (1 359 požiarov). Z hľadiska času vzniku bolo najviac požiarov zaevidovaných v časovom intervale od 15. do 16. hodiny (916 požiarov).

Počet požiarov v SR podľa mesiacov za roky 2021 a 2022

Z hľadiska územno-správneho členenia, tak ako v predchádzajúcich rokoch, najviac požiarov bolo zaznamenaných na území **Košického kraja** (2 617) a najmenej na území **Trenčianskeho kraja** (807), kde vznikli aj najnižšie škody (3 890 365 €). Najvyššie materiálne škody boli vyčíslené pri požiaroch v **Bratislavskom kraji** (11 450 075 €).

Zo sledovaných **odvetví ekonomických činností** má celkovo najhoršiu bilanciu **bytové hospodárstvo**, nielen v počte požiarov (1 853), ale aj vo výške priamej škody (17 465 325 €), v počte usmrtených (47) a zranených osôb (143). V porovnaní s minulým rokom zostal v tomto odvetví počet požiarov nezmenený, škoda spôsobená požiarmi však stúpila o 4 983 260 €. V rodinných domoch vzniklo 1 035 požiarov so škodou 9 986 910 €, 23 osôb bolo usmrtených a 63 osôb utrpelo zranenia rôzneho charakteru. Najčastejšou príčinou vzniku požiarov v rodinných domoch bolo vyhorenie sadzí (363 požiarov). V bytových domoch bolo zaevidovaných 463 požiarov so škodou 3 153 815 €, pričom tieto požiari si vyžiadali 20 ľudských životov a 57 osôb utrpelo rôzne zranenia. Požiare v bytových domoch vznikali najčastejšie v dôsledku nesprávnej obsluhy tepelného spotrebiča pri varení (151 požiarov). Ďalším odvetvím s najvyšším výskytom požiarov za rok 2022 bolo **nakladanie s odpadom** (1 641 požiarov so škodou 609 325 €, žiadna osoba nebola usmrtená, tri osoby sa zranili). Oproti minulému roku bolo v tomto odvetví o 332 prípadov požiarov viac a výška škody spôsobená požiarmi bola o 104 105 € vyššia. Narástol aj počet zranených o dve osoby.

Číselný profil užívateľa bytu ako osobný údaj a jeho ochrana

Správa bytového domu nie je možná bez kontaktu s osobnými údajmi ako vlastníkov bytov a nebytových priestorov, tak aj osobnými údajmi tretích osôb, napr. nájomcov, návštevných vlastníkov a nájomcov a pod. Základným problémom ochrany osobných údajov pri výkone správy je nájst' prienik medzi spoločenskou podstatou správy bytových domov ako spoločného majetku vlastníkov a individuálnou podstatou ochrany osobných údajov jednotlivca. Právo jednotlivca na ochranu jeho osoby a osobných údajov musí ustúpiť v prípade ochrany spoločného majetku a vlastníka z toho dôvodu musí strieť obmedzenie ochrany jeho osobných údajov.

Nová právna úprava

Nariadenie európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES, alebo skráteno Nariadenie GDPR je najrozsiahlejším dokumentom upravujúcim ochranu osobných údajov, aký bol na území Európy prijatý, a siaha aj za jej hranice z dôvodu úpravy ochrany osobných údajov občanov členských štátov Európskej únie po celom svete. Na Slovensku nová právna úprava ochrany osobných

údajov otočila do 25.5.2018 platnú úpravu o 180 stupňov. Dovtedy platné projekty podľa zákona č. 122/2013 Z. z. prestali byť platné a správcovia a spoločnosti si museli (alebo musia) vypracovať nové dokumenty podľa účinných právnych predpisov. Projekty podľa zákona 122/2013 Z. z. riešili bezpečnú ochranu a zabezpečenie ochrany osobných údajov, dokumentácia podľa nového zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov s účinnosťou od 25.5.2018, rieši ochranu pred ich zneužitím.

Spotrebný profil

Užívaním nehnuteľnosti sa vytvára profil osoby o tom, koľko spotreboval tepla, vody, elektrickej energie, plynu a podobne. Tieto plnenia nie je možné vyjadriť inak, než číslami. Vzhľadom na to, že podľa GDPR sa osobným údajom rozumie „akékoľvek informácia týkajúca sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby (ďalej len „dotknutá osoba“); identifikovateľná fyzická osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä odkazom na identifikátor, ako je meno, identifikačné číslo, lokalizačné údaje, online identifikátor, alebo odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu

tejto fyzickej osoby“. Z definície je jasné, že číslo vyjadrujúce spotrebu z niektorých plnení je osobným údajom. Týka sa totiž identifikovateľnej fyzickej osoby, avšak napriek tomu nie je možné tvrdiť, že je to priamo osobný údaj konkrétnej fyzickej osoby. Nie je totiž možné s určitosťou tvrdiť, že len daná jedna osoba, napríklad vlastník, spotreboval všetko teplo, všetku vodu, sám. Vzniká teda otázka, či je možné prostredníctvom týchto čísiel osobu identifikovať a do akej miery tieto údaje chrániť? Odpoveď na otázku ohľadom ochrany týchto osobných údajov nie až tak problematická, je ich totiž nutné chrániť v plnej miere pred ich zneužitím, ale v súlade s plnením si povinností vyplývajúcich zo zákona a zo zmlúv, napr. zo zmluvy o výkone správy alebo dodávateľských zmlúv. V každej z týchto zmlúv musí byť určená ochrana osobných údajov samostatne, výnimku predstavuje len zmluva o spoločenstve alebo zmluva o výkone správy, pri ktorých je ochrana osobných údajov čiastočne určená zákonom. Na Slovensku je takým zákonom zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej ako „BytZ“), ktorý určuje legislatívne vymedzenie spracúvanie osobných údajov vo svojom ustanovení § 9 ods. 3, podľa ktorého „je správca alebo

spoločenstvo oprávnené na účely správy domu spracúvať osobné údaje vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, adresa trvalého alebo prechodného pobytu, číslo bytu, telefónne číslo, elektronická adresa, číslo účtu a kód banky“. Údaje o spotrebe plnení sa v tejto skupine osobných údajov nenachádza, nie je to však problém, ktorý by sa nevedel prekonať výkladom. Je totiž nutné vychádzať zo skutočnosti, že bez údajov o spotrebe získaných ako odpočtom alebo rádiovým zberom, nie je výkon správy možný.

Zákonný základ spracúvania osobných údajov

Ustanovením § 9 ods. 3 BytZ je určená základná požiadavka zákonnosti spracúvania osobných údajov podľa § 13 ods. 1 písm. c) zákona o ochrane osobných údajov, v zmysle ktorého je spracúvanie osobných údajov zákonné, ak je nevyhnutné podľa osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná“. Okrem tohto základu je možné ochranu osobných údajov subsumovať aj pod iné základy, napr. podľa zmluvy (§ 13 ods. 1 písm. b) a tým pádom aj pod súhlas dotknutej osoby podľa § 13 ods. 1 písm. a).

Prenos osobných údajov a ich následné spracovanie

V prípade manuálneho odpočtu údajov je ich ochrana viazaná na silu a slabosť ľudského faktora. Právny rámec ochrany týchto údajov sme vymedzili v texte príspevku vyššie. Pripomíname však dôležitosť ochrany pred ich zneužitím. Vyšší stupeň ochrany je ale potrebný pri diaľkovom (rádiovom) odpočte údajov. V tomto prípade je potrebná digitálna ochrana nielen prenosu, ale aj ich spracovania, uloženia a zabezpečenia pred možným napadnutím. Zabezpečenie vysokej ochrany databázy osobných údajov pre správcov je nie len možnosťou, ale aj povinnosťou, ktorá vyplýva z § 39 ods. 3 písmena b) ZoOOU. Uvedená norma ukladá správcovi povinnosť zabezpečiť trvalú dôvernosť, integritu, dostupnosť a odolnosť systému spracúvania osobných údajov. Správcovia a spoločnosti sú povinní poznať, akými spôsobmi sa môžu brániť pred útokmi nepovolaných osôb či následným zneužitím osobných údajov. V krátkosti uvedieme 5 krokov, ktoré sú nevyhnutné pre dosiahnutie dostatočnej ochrany:

1. Zvoľte si silné heslá
2. Používajte antivírusový program
3. Dôkladne si zabezpečte WI-FI sieť
4. Využívajte v komunikácii pseudonymizáciu a šifrovanie
5. Neoprávnený prístup do databázy oznámte bezodkladne príslušnému subjektu

Osobné údaje právnickej osoby

Osobnými údajmi právnickej osoby možno rozumieť napríklad názov, právnu formu, sídlo alebo IČO. Zákon o ochrane osobných údajov však výslovne ustanovuje, že na jeho účely sa osobným údajom myslí len údaj resp. informácia o fyzickej osobe, nie o právnickej osobe. Zákon o ochrane osobných údajov sa teda na právnické osoby ako dotknuté osoby priamo nevzťahuje. V zmysle § 1 ods. 1 písm. a) sa zákon na ochranu osobných údajov vzťahuje na ochranu práv fyzických osôb pred neoprávneným spracúvaním ich osobných údajov. V pozícii dotknutých osôb, teda subjektov, ktorých osobné údaje požívajú ochranu v prípade právnických osôb vystupujú ich štatutárne orgány, zamestnanci či zástupcovia (prokuristi) a uplatňujú sa na nich práva a povinnosti typické pre dotknuté osoby. Na ochranu osobných údajov sa rovnakým spôsobom vzťahuje rozsah určený § 9 ods. 3 bytového zákona.

Ako môže obec zefektívniť odpadové hospodárstvo a neprerobiť?

Odpadové hospodárstvo predstavuje pre menšie obce veľkú výzvu, no zároveň ponúka príležitosť na získanie dodatočných finančných prostriedkov pre obecný rozpočet. V tomto článku sa pozrieme, ako na to.

Prvý krok k úspechu je získanie ročného príspevku za úroveň vytriedenia komunálneho odpadu. Vďaka tomu príspevku vám budú preplatené náklady na likvidáciu vyseparovaného odpadu. Ten si prevezmú Organizácie zodpovednosti výrobcu, tzv. OZV, ktoré pomáhajú obciam a firmám odborne a efektívne riadiť triedený zber odpadu.

Avšak aj podmienky zberu odpadu OZV majú limity. Môže sa stať, že vám vytriedený odpad zbytočne zaberá skladové miesto alebo, že aj napriek dostatočne vysokej úrovni vytriedenia budete nútený priplatiť si za dodatočnú likvidáciu odpadu.

Ako efektívne spracovať a uskladniť vytriedený odpad?

Kľúčom k úspechu je lisovanie odpadu do kompaktných balíkov. Lisovacie stroje ORWAK vám pomôžu znížiť objem vášho vytriedeného odpadu sedem až desaťnásobne, čo znamená výrazné zníženie nárokov na skladovacie kapacity. To je obzvlášť dôležité pre obce, ktoré majú na skladovanie pred odovzdaním odpadu OZV obmedzené priestory.

Ako zhodnotiť vytriedený odpad a zarobiť na ňom?

Ak je vytriedený odpad riadne zlisovaný do kompaktných balíkov, nielenže ho OZV dokážu efektívnejšie odviezť a spracovať, ale takto spracovaný odpad nabere na hodnote a stáva sa atraktívnym pre odberateľov.

Výhodou použitia lisovacích zariadení od spoločnosti ORWAK je komplexné riešenie odpadového hospodárstva. Okrem osobnej odbornej pomoci pri výbere, zavedení lisu a zaškolenia pracovníkov, firma Orwak prepája zákazníka

so spracovateľmi druhej suroviny, ktoré váš zlisovaný odpad nielen odoberú, ale zaň aj zaplatia.

Ako získať financie na kúpu lisovacieho zariadenia?

Obráťte sa na spoločnosť Orwak Slovensko, ktorá vie poskytnúť bezplatné testovanie lisov, kúpu na splátky, či prenájom lisu. Pomocť vám môžu aj eurofondy. Výzva na nákup lisovacieho zariadenia z eurofondov bude platná v druhej polovici kalendárneho roka 2024.

Prečo by ste mali premýšľať práve nad lisovacím zariadením ORWAK?

Spoločnosť ORWAK je lídrom v poskytovaní inovatívnych lisovacích riešení pre odpadové hos-

podárstvo. Hlavnými výhodami sú najmä:

- Rýchla dodacia lehota: Už od 2 dní do 12 týždňov.
- Spoľahlivý servisný tím dokáže zabezpečiť údržbu už od 24 do 48 hodín.
- Flexibilné riešenia: Individuálny prístup k požiadavkám zákazníka.
- Vysoká kvalita: Zariadenia sú známe svojou spoľahlivosťou a dlhou životnosťou.
- Komplexná podpora: Exkluzív-

ne kontakty na papierne a recyklačné spoločnosti, ktoré oceňujú váš zlisovaný odpad.

- Silné zázemie: Sme súčasťou skupiny SULO.

Čo na to hovoria obce, ktoré už lis ORWAK používajú?

Starosta obce Kamenica zakúpil do zberného dvora lis ORWAK COMPACT 3110, ktorý využíva na lisovanie kartónov a papiera. O jeho využití sa vyjadril takto:

„Lis ORWAK má jednoduchú obsluhu a výsledok je úžasný. Objemovo veľké množstvo kartónov a papiera zlisuje do balíkov, ktoré šetria priestor. S vozikom, ktorý je k lisu dodávaný, je s balíkmi jednoduchá manipulácia a lis je možné nastaviť v troch veľkostiach balíkov.“

Správkyňa daní a poplatkov obce Ladce o lise ORWAK 3210 povedala:

„Lis je používaný výlučne na lisovanie kartónu. Je pomerne nehučný, rýchly a obsluha je nenáročná. Balíky sú pripravené v krátkom čase a stroj je zatiaľ bezporuchový. Daný lis preto odporúčame a dávame kladnú recenziu.“

FESTIVAL

VODNÍKOV

15. september 2024 14:30 hod.

Vodárenská záhrada

DIÁR SAMOSPRÁVY 2025

- Jedinečný svojho druhu
- Užitočný pomocník
- Vhodný darček pre partnerov samosprávy

DIÁR OBSAHUJE:

- niekoľko pomôcok k systému verejnej správy;
- **KALENDÁRIUM 2025:** ročné, týždenné, denné, 1 týždeň=dvojstrana;
- **ADRESÁRE:** Regionálnych vzdelávacích centier - členov AVS, ministerstiev, úradov samosprávnych krajov, profesijných združení samosprávy, RZ ZMOS, ústredných orgánov, a i;
- **CITÁTY** a zrnká múdrosti;
- priestor na základné údaje o obci/meste, inštitúcií, iné údaje;
- praktické pomôcky: abecedný zoznam mien, osobný adresár, poštové a telefónne smerové čísla,
- štátne sviatky, školské prázdniny, dôležité telefónne čísla a iné;
- **VOLNÉ LISTY NA POZNÁMKY** z pracovných rokovaní, porád a pod.;
- prehľadný kalendár na rok 2026.

VYUŽITIE:

- primátorom a starostom; poslancom obecných/mestských zastupiteľstiev;
- zamestnancom obecných a mestských úradov; ďalších inštitúcií zriadených obcou/mestom;
- ako vhodný darček pre partnerov obce/mesta a iné.

FORMÁT:

- 240 x 170 mm (o niečo väčší ako formát A5);
- pevná viazaná väzba s dvomi záložkami

CENA:

- **10 € / 1 ks** (platba až po prevzatí publikácie na základe faktúry)
- **RAZBA ERBU OBCE na obálku diára na objednávku**
Cena 1 €/ks; **minimálny počet kusov razby je 5.**
(ak ste už erb u nás razili, nie je potrebné posilať)

OBJEDNÁVKY:

Zaslať priebežne čo najskôr, max. **do 13. 9. 2024**

cez **elektronickú objednávku** na <https://www.avs-rvc.sk/avs-2/publikacie-a-studijne-materialy/>
resp. cez RVC Martin, Nitra, Rovinka, Senica, Trenčín a Trnava

DISTRIBÚCIA:

- distribúcia koniec októbra/začiatok novembra 2024;
- pri zaslaní poštou účtujeme poštovné a balné.

ASOCIÁCIA VZDELÁVANIA SAMOSPRÁVY
Námestie S.H.Vajanského 1, 036 01 MARTIN
avs@avs-rvc | www.avs-rvc.sk

ĎAKUJEME ZA OBJEDNÁVKU,
VÁŽIME SI VAŠU PRIAZEŇ

IČO: 37902938

DIČ: 2021744340

SK46 5600 0000 0011 1354 5001

Polnohospodárstvo budúcnosti

Prichádza nová éra, ktorá prináša inovatívne a ekologické služby v poľnohospodárstve a jemu príbuzných odvetviach. Pomocou dronov a najnovších technológií dokáže posunúť hranice efektivity a výrazne znížiť operatívne náklady subjektov v danom odvetví.

Ponúkame služby **mapovania plôch**, kde sa sústreďujeme na precízne zameranie rozmerov parciel s presnosťou (do 1 centimetra) do prehľadnej ortofoto mapy pre ďalšie použitie.

Špecializujeme sa aj na **monitorovanie pôdy a rastlín** za účelom zberu dát, analýzy celkového zdravia pôdy a porastu a presného identifikovania ohnísk nákazy škodcami.

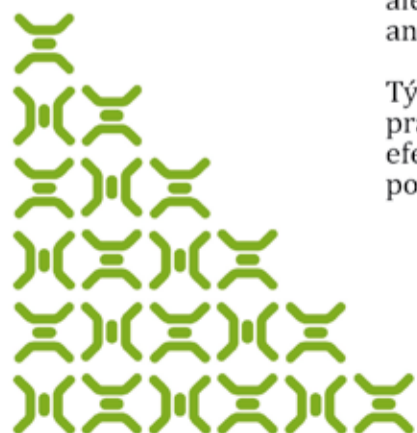

Poskytujeme aj služby **dronovej aplikácie**, ktorá umožňuje plošný **postrek** (napr. listovej výživy), ale aj ciele variabilné postrekovanie na základe analýzy dát získaných pri monitoringu.

Týmto prístupom šetríme náklady na postreky, vodu, pracovnú silu a pohonné hmoty, pričom zvyšujeme efektívnosť rýchlosťou a včasnou aplikáciou postreku v ohniskách nákazy.

Viac na www.polnodrony.sk

Na ochranu Stariny vyzývajú ochranári, envirorezort obmedzí vstup k nej

Ministerstvo životného prostredia (MŽP) SR musí zabezpečiť dôslednú ochranu strategického vodného diela Starina, ak chce zaistiť dostatočné zásobovanie východného Slovenska pitnou vodou. Upozorňuje na to ochránarska organizácia Aevis, podľa ktorej povodie Stariny nie je dostatočne chránené. Ako pre TASR uviedol odbor komunikácie MŽP, v súčasnosti pripravujú legislatívne zmeny, ktoré obmedzia vstup a zabezpečia lepšie monitorovanie územia Stariny. Taktiež sa s odborníkmi hľadajú riešenia, ako vybudovať ďalšie vodárenské zdroje na východe Slovenska.

Podľa organizácie Aevis je ochrana povodia Stariny a celkovo Národného parku (NP) Poloniny dlhodobo nedostatočná a nesystémová. "Ochranu pitnej vody musíme riešiť komplexne, nielen na úrovni samotnej nádrže, hrádze či súvisiacej úpravne vody. Vzhľadom na jej význam a nedostatok financií je dôležité, aby vydržala v dobrom stave a poskytovala kvalitnú pitnú vodu čo najdlhšie. Starina je súčasťou NP Poloniny a dobre nastavená a dôsledne dodržiavaná ochrana prírody zabezpečí zároveň aj ochranu vodného diela," povedal riaditeľ Aevisu Rastislav Mičaník. Dodal, že efektívna ochrana tohto strategického zdroja pitnej vody pre východné Slovensko sa dá dosiahnuť iba ochranou celého horného povodia rieky Cirocha, ktorá Starinu napája.

„Hospodárska činnosť v lesoch nad Starinou súvisiaca so sprístupnením, ťažbou a dopravou dreva je zdrojom sedimentov, ktoré sú odplavované do vodárenskej nádrže a môžu zapríčiniť zníženie kvality tohto cenného vodárenského zdroja," konštatuje krajinný ekológ Tomáš Lepeška.

NP Poloniny podľa ochránarov

potrebuje dobrú zonáciu, ktorá nebola dokončená. Podľa Mičaníka je nevyhnutné, aby MŽP prostredníctvom NP zabezpečilo komplexnú ochranu Stariny a súkromným vlastníkom v celom jej povodí ponúкло férové kompenzácie za ob-

medzenie v hospodárení.

V reakcii na ochránarov envirorezort uviedol, že oceňuje záujem a výzvu lepšie chrániť vodárenskú nádrž Starina. „Ministerstvo po nástupe ministra Tarabu otvorene hovorí o zraniteľnosti východné-

ho Slovenska, pokiaľ ide o dodávky pitnej vody. V prípade, že sa akýmkoľvek spôsobom ohrozí VN Starina, východné Slovensko bude odrezané od vody na dlhé časové obdobie, keďže neexistuje žiadny záložný sekundárny zdroj,"

uviedlo ministerstvo s tým, že dôvody odstávky nemusia byť len environmentálne, ale aj technické.

„V tejto súvislosti vicepremiér Tomáš Taraba inicioval stretnutia s predstaviteľmi samospráv východného Slovenska a bol nemiho prekvapený nezáujmom riešiť otázku výstavby náhradného dodatočného zdroja," dodalo.

Envirorezort bude spoločne s vodohospodármi a odborníkmi hľadať efektívne riešenia, ako vybudovať ďalšie vodárenské zdroje na východe Slovenska s cieľom zabezpečiť stabilné a dlhodobé zásobovanie obyvateľov pitnou vodou.

VN Starina je ministerstvom životného prostredia určená za prvok kritickej infraštruktúry a aj za životne dôležitý zdroj. Vstup nepovolaných osôb do ochranného pásma prvého stupňa, vykonávanie akejkoľvek činnosti v tomto pásme a budovanie nelegálnych stavieb v ochrannom pásme druhého stupňa a v bezprostrednom dosahu vodného zdroja Starina je považované za narušenie prvku kritickej infraštruktúry a ohrozenie životne dôležitého zdroja.

(TASR)

Snímka Teraz.sk

Po rekonštrukcii otvorili Stredisko environmentálnej výchovy Dropie

V Zemianskej Olči v okrese Komárno bolo v piatok oficiálne otvorené zrekonštruované Stredisko environmentálnej výchovy (SEV) Dropie. Stredisko zabezpečuje neformálne vzdelávanie formou praktickej environmentálnej výchovy pre viaceré cieľové skupiny.

Ekocentrum po rekonštrukcii slávnostne otvoril minister životného prostredia Tomáš Taraba s generálnym riaditeľom Slovenskej agentúry životného prostredia Jurajom Moravčíkom a vedúcou SEV Dropie Katarínou Vajlikovou. „Prvými hosťami, ktorí si prezreli zrekonštruované priestory a exteriérové výučbové prvky, boli deti z Centra pre deti a rodiny Kolárovo a klienti z Domova sociálnych služieb (DSS) Okoč," uviedlo SEV Dropie.

Podľa ministra životného prostredia tvorí neformálna environmentálna výchova podstatnú časť práce envirocentra. „Práve kvalitné environmentálne vzdelávanie vie pútavou formou pestovať a rozvíjať u detí pozitívny vzťah k prírode," skonštatoval Taraba.

Realizáciou projektu sa podarilo vybudovať ekocentrum s adaptáciami a mitigačnými opatreniami. SEV využíva aj virtuálny náučný chodník i strategickú hru EkoTvorca. „V rámci otvorenia zrekonštruovaného strediska sme predstavili aj ďalšie nové prvky a interaktívnu aplikáciu Living Lab," pripomenulo SEV.

Nové ekocentrum sa venuje okrem vzdelávania študentov aj spolupráci so zariadeniami sociálnych služieb v regióne a pomáha pri sociálnej inklúzii. „Už dnes vytvára pracovné príležitosti pre znevýhodnených z DSS Okoč, keď ich zapája do starostlivosti o areál," dodala Vajliková.

Projekt s názvom Stredisko pre zmenu klímy a environmentálnu výchovu (Living Lab) v Dropie získal ako jediný preddefinova-

ný projekt z programu SK-Klíma v roku 2021 grant z Islandu, Lichtenštajnska a Nórska v sume 1,2 milióna eur prostredníctvom Grantov EHP a Nórskeho grantov.

V rámci projektu sa prerobila historická budova tanye (gazdovstva) z roku 1895, jeho súčasťou sú aj inovatívne výučbové prvky, ktoré využívajú najmodernejšie poznatky informačných technológií. „Vďaka úspešnej realizácii projektu sa tak dokončila postupná transformácia zo zachrannej stanice dropa fúzatého na moderné environmentálne stredisko. S príchodom nového školského roka je tak Dropie pripravené na návštevy študentov z celého Slovenska," doplnilo ministerstvo životného prostredia.

(TASR)

Taraba ohlásil spustenie výzvy na odkanalizovanie Oravy

Minister životného prostredia Tomáš Taraba vo štvrtok ohlásil spustenie výzvy na odkanalizovanie oravských okresov Námestovo, Tvrdošín a Dolný Kubín. Jedna obec môže získať dotáciu tri milióny eur, združenie obcí šesť miliónov.

Prefinancovať bude možné aj vypracovanie projektovej dokumentácie do výšky desiatich percent oprávnených nákladov. TASR o tom informovali z odboru komunikácie envirorezortu.

„Týmto začíname splácať dlh voči občanom žijúcim na celej Orave, ktorí v 21. storočí stále nemajú zabezpečené odvádzanie odpadových vôd prostredníctvom kanalizácie," poznamenal šéf envirorezortu.

Žiadosti o dotácie na vybudovanie vodárenskej infraštruktúry môžu od pondelka (9. 9.) podávať obce alebo záujmové združenia obcí. Podporia projekty budovania, rozšírenia alebo rekonštrukcie vodovodnej či kanalizačnej siete, čistiarne odpadových vôd, vodárenského zdroja aj realizáciu vodovodu a kanalizácie v jednej ryhe. Získať dotáciu bude podľa ministerstva životného prostredia jednoduchšie a bez zbytočných administratívnych

úkonov. Generálny riaditeľ Environmentálneho fondu Marek Giba uviedol, že v niektorých prípadoch budú k žiadosti stačiť dve prílohy - stavebné povolenie a projektová dokumentácia.

Častým dôvodom, pre ktorý boli v minulosti žiadosti vyradené z procesu hodnotenia, bola povinnosť predkladať zmluvy o budúcej zmluve o prevádzke, respektíve prevádzkovaní vodárenskej infraštruktúry už pri podaní žiadosti. Týkalo sa to časti, na ktorú žiadateľ žiadal dotáciu v príslušnom roku. „Po novom budú žiadatelia túto prílohu predkladať až ku dňu uzatvorenia zmluvy s Environmentálnym fondom, čo zabezpečí dostatok času prijímateľovi dotácie na uzatvorenie zmluvy," vysvetlil Giba.

Všetky podrobnosti sú zverejnené na webovej stránke Environmentálneho fondu.

(TASR)

Hitom leta boli vodné parky, Liptovská Mara a ovečky

Na čísla návštevnosti regiónu Liptov počas leta si ešte treba počkať, ale prvé hodnotenia sezóny už známe sú. Najsilnejší mesiac leta bol august. Hitom sezóny boli opäť pobyty pri vode, najmä vo vodných parkoch Tatralandia a Bešeňová a tiež pri Liptovskej Mare. Vysoké teploty ťahali ľudí i na hory, kde bolo oveľa príjemnejšie. Horské stredisko Malinô Brdo prilákalo na lanovky viac turistov aj cyklistov ako minulé leto. V Jasnej sa tešili záujmu rodín s deťmi ovečky aj nová guľôčková hra. Najväčší podiel návštevníkov tvorili Slováci, ale reálne ich prišlo medziročne o 2,4% menej. Rástol záujem zo zahraničia, najmä z Poľska.

Hlavnú časť letnej sezóny na Liptove uzavreli letné prázdniny, ale počasie naznačuje, že leto na Liptove pokračuje aj v septembri. Ustálené a teplé počasie je príslubom výbornej turistiky, cyklistiky aj relaxu či aktívneho pohybu pri vode. V dennej prevádzke zostávajú lanovky v Jasnej aj v Malinom Brde a vodné parky lákajú tiež na všetky letné atrakcie. „Leto na Liptove treba zažiť. Opäť sme o tom presvedčili tisíce dovolenkárov. Zatiaľ máme štatistické údaje len za prvý polrok 2024. Medziročne sme si polepšili o 10,8 percenta a dosiahli sme cez 430 tisíc prenocovaní. Za tieto čísla vďačíme najmä zimnej sezóne. Väčšinu našich hostí tvorili domáci Slováci, aj keď ich podiel medziročne klesol skoro o 2,5 percenta. Na druhej strane sa nám zvyšoval podiel zahraničnej klientely, za prvý polrok o 12,6 percent. Prvý letný mesiac jún medziročne narástli Poliaci o 27,6 percent a Česi o necelých 19,6. Aj keď konkrétne údaje zo Štatistického úradu SR za leto nateraz známe nie sú, vieme, že najsilnejší letný mesiac bol u nás na Liptove august,“ povedal predseda predstavenstva Oblastnej organizácie cestovného ruchu REGION LIPTOV Ján Blcháč. Liptáci potvrdili, že toto leto sa jemne znižoval priemerný počet prenocovaní. Podľa štatistík bol v júni len 2,5 dňa. Pokračuje aj trend skracovania času medzi rezerváciou a nástupom na dovolenku. Ľudia čakajú na počasie, vyberajú si výhodnejšiu cenu či lepšiu ponuku, čo však nemusia byť vždy ideálne. Na poslednú chvíľu už výber nemusí zodpovedať predstavám dovolenkára a je to náročné i na plánovanie pre samotných poskytovateľov služieb a ubytovateľov.

Hlavná prázdninová časť letnej sezóny na Liptove začala podujatím pre rodiny s deťmi ZA7HORAMI, kde za 6 dní privítali Liptáci v štyroch rôznych lokalitách takmer 16 700 návštevníkov. Hitom leta boli vodné plochy Liptova – najmä Liptovská Mara a tiež akvaparky Tatralandia v Liptovskom Mikuláši a vodný park Bešeňová. Vodné parky si pochvalovali nový model animačných programov, ktorý bol veľmi interaktívny. Záujem bol samozrejme aj o Aqua-Vital Park na Lúčkach,

Gothal v Liptovskej Osade či iné vodné plochy. Najmä rodiny s deťmi si pochvalovali návštevy v ZOOKontakt, kde môžu celoročne spoznávať život zvierat úplne zblízka.

Top termínom s najvyššou obsadenosťou regiónu bolo toto leto obdobie okolo 15. augusta 2024. Bolo to aj vďaka sviatku v Poľsku, ktorý severní susedia radi trávia na Liptove, kde využívajú rozvinutú infraštruktúru cestovného ruchu, množstvo atrakcií aj krásnu prírodu. „September nám dáva

nádej, že sa letná sezóna ešte predĺži. Práve toto obdobie je ideálne na turistiku s najkrajšími výhľadmi v roku a to vďaka chladnejším nociam a následne jasnejšej oblohe. Liptov má viac ako 1100 kilometrov značkových turistických chodníkov a vďaka našim lanovkám môžu ísť za turistickými zážitkami aj menej zdatní ľudia, seniori či deti. Stredisko Malinô Brdo bude v plnej dennej prevádzke s kabínkovou lanovkou aj sedačkou do 15. septembra a Jasná dokonca celý september. Návšteva našich celoročných vodných parkov je jednoznačne dobrý nápad v každom počasí a v tomto teple obzvlášť,“ navzdala riaditeľka Oblastnej organizácie cestovného ruchu REGION LIPTOV Darina Bartková.

Ovečky pôvodného plemena Valaška budú v stredisku Jasná až do polovice septembra, denná prevádzka strediska bude pokračovať počas celého mesiaca. Hitom leta boli práve ovečky, ktoré mohli deti uvidieť v ich prirodzenom prostredí na salaši Priehyba. V jeho blízkosti sa tiež nachádza nová guľôčková hra, ktorá toto leto potešila tisíce detí – v stredis-

ku postupne distribuovali k deťom takmer 5 000 guľôčok a hra bude prístupná aj celý september. Hru Záhady lesa na Malinnom Brde, vďaka ktorej rodiny s deťmi náučnou formou objavujú krásy prírody Veľkej Fatry, prázdniny nestopli a bude pokračovať. Úspešní riešitelia úloh sa môžu tešiť na malý darček, ktorý získajú priamo v stredisku aj na veľké žrebovanie na konci sezóny.

Dôvodov na návštevu Liptova je stále veľa aj v tomto období. Napríklad 14. septembra vyvrcholia 10. majstrovstvá vo vyrezávaní drevených sôch v Liptovskom Jáne a Jánskej doline, ktorých témou budú slovenské tradície.

Výborné tipy na program ponúka plánovač dovolenky, ktorý pri zadaní základných kritérií odporučí program na mieru návštevníka a netreba zabúdať ani na to, že zľavy cez Liptov Region Card sú tiež aktívne. Poistenie na hory v pobytovej balíku od 2 nocí s Liptov Region Card platí až do konca septembra a aj vďaka nemu sú cyklistické a turistické výlety po Liptove bezpečnejšie.

(ts-OOCR Región Liptov, Katarína Šaraffinová)

KSK: Na podporu turizmu pôjde vyše 2,3 milióna eur

Košický samosprávny kraj (KSK) spustil nové grantové výzvy pre posilnenie cestovného ruchu v budúcom roku. V rámci programu Terra Incognita sa žiadatelia môžu uchádzať o finančnú podporu na rozvoj turistickej infraštruktúry a výnimočných návštevníckych podujatí v celkovej sume viac ako 2,3 milióna eur.

Ako informovala organizácia Košice Región Turizmus, grantová výzva na skvalitnenie infraštruktúry cestovného ruchu podporí projekty zamerané na ekoturizmus, cykloturistiku, adrenalínové atrakcie či zveladenie kultúrnych pamiatok. Súčasťou výzvy je aj podpora inovatívnych prvkov pre existujúce ubytovacie zariadenia, ktoré poskytnú návštevníkom nové jedinečné zážitky, ako napríklad zážitkové ubytovanie alebo netradičné wellness služby. Výzva zahŕňa aj pamiatky Európskeho dedičstva a hrady.

Prerozdelená bude celková suma 1.870.000 eur. Výzva je otvorená do 22. novembra 2024.

„Kraj už tradične podporí mimoriadne projekty, ktoré nebudú spotrebným tovarom, ale trvalou hodnotou pre východniarov aj návštevníkov nášho výnimočného kraja, výzvou na rozvoj miestnej turistickej infraštruktúry, ako aj na podporu väčších projektov. Novinkou je, že sme pozornosť v rámci podpory kultúrnych pamiatok upriamili na podporu hrádov. Tie doplnia opatrenie na podporu objektov Európskeho dedičstva,“

uviedol predseda KSK Rastislav Trnka. Finančná podpora sa týka hrádov, ktoré sú v správe samosprávy, neziskových alebo cirkevných organizácií, urbáriátov alebo súkromných vlastníkov.

Veľké rozvojové projekty, ktoré majú preukázateľný potenciál výrazne zvýšiť návštevnosť regiónu, môžu získať podporu až do výšky 300.000 eur. Môže ísť o lezecké parky, netradičné detské ihriská, adrenalínové parky, visuté lávky a mosty, biokúpaliská, zábavné parky alebo tematické interaktívne múzeá.

„Priemerná prenocovanosť, ktorá v Košickom kraji dlhodobo stagnuje na hodnote dve noci na návštevníka, je asi našou najväčšou Achillovou pätou. Preto sa aj v rámci výzvy Terra Incognita usilujeme podporovať vytváranie takej ponuky, ktorá by výhľadovo motivovala návštevníka zotrvať u nás dlhšie ako tri dni a seriózne uvažovať o dlhšej dovolenke,“ uviedla výkonná riaditeľka Košice Región Turizmus Lenka Vargová Jurková. Jedným z overených spôsobov, ako to dosiahnuť, sú podľa nej netradičné formy ubytovania.

Výzva na podporu podujatí v Košickom kraji disponuje sumou 450.000 eur. Podujatia by mali ponúkať autentické zážitky v súlade s princípmi ekoturizmu a udržateľného rozvoja cestovného ruchu. Uzávierka na podávanie žiadostí je 31. októbra 2024, žiadateľom môže byť poskytnutá finančná čiastka do výšky 50.000 eur.

Blížšie informácie nájdú záujemci na webstránke programu Terra Incognita.

(TASR)

Novinkou Slanického ostrova divadla budú zahraničné produkcie aj stand up šou

Divadelné predstavenia, koncerty, filmové projekcie i diskusie prinesie piaty ročník multižánrového festivalu Slanický ostrov divadla, ktorý sa začína v pondelok v Námestove. TASR o tom informoval riaditeľ podujatia Peter Balcerčík. Novinkou aktuálneho ročníka sú zahraničné divadelné produkcie aj stand up šou.

Počas minulých ročníkov Slanický ostrov divadla dramaturgicky pracoval s témami holokaustu, rodových stereotypov, ľudskosti či domova. „Tento rok sme si vybrali ako ústrednú tému podujatia hranicu. Ide o fenomén, s ktorým sa stretávame denne, pretože definuje naše medziludské vzťahy, či už v rámci partnerstiev, kamarátskych, susedstva alebo rodičovstva. Na festivale uvedieme inscenácie, výstavy, filmy a aj debaty, ktoré túto tému reflektujú, a to v kontexte historických udalostí, ale napríklad aj v súvislosti s vojnou na Ukrajine,“ uviedol Balcerčík.

Návštevníci majú možnosť vidieť diela etablovaných a známych súborov, a zároveň spoznať tvorbu nezávislých autorských divadiel. Na festivale sa druhýkrát predstaví Slovenské národné divadlo (SND). V piatok (6. 9.) uvedie na Slanickom ostrove umenia hru Akcia B - rozprávanie o mlčaní. V piatok sa v Dome kultúry v Námestove predstaví aj krakovské divadlo Teatr Barakh s hrou Rosemary.

V nedeľu (8. 9.) na Slanickom ostrove umenia odohrajú doku-

mentárne divadlo Krajina. Ukrajina. „Ide o autorský divadelný dokument, ktorý zachytáva autentické príbehy ukrajinských žien a ich rodín počas vojny. Výťažok z celého predstavenia bude venovaný Zuzke Kulhovej, rodáčke z Námestova, ktorá od vypuknutia vojny dobrovoľne a nezištné pomáha na Ukrajine,“ dodal Balcerčík.

Pozornosť upriamia aj na študentov stredných škôl. „Tento

rok pripravujeme workshop v spolupráci so združením Living Memory, ktoré sa venuje vzdelávaniu o totalitných režimoch a v študentoch sa snaží podnecovať a rozvíjať kritické myslenie, aby nepodliehali neovereným informáciám,“ povedal riaditeľ festivalu.

(TASR)

Snímka zdroj: NaOraveDobre.sk

V regióne sa aj v septembri uskutočnia desiatky podujatí

Oblasťná organizácia cestovného ruchu (OOCR) Rezort Piešťany informuje o desiatkach podujatí, ktoré sa počas septembra uskutočnia v piešťanskom regióne. Okrem iného ide o oslavy desiateho výročia rekonštrukcie Elektrárne Piešťany, komentované prehliadky či splavy Váhu. Kalendár podujatí je k dispozícii na webe oblastnej organizácie cestovného ruchu.

Avizované sú aj zábavné a športové programy pre deti, folklór či viaceré hudobné koncerty. V Piešťanoch pokračujú komentované prehliadky. „V septembri sa budú konať štyri prehliadky: Spoznajme mesto Piešťany a Kúpeľný ostrov, Tajomstvá piešťanského bahna a termálnej vody, Dom umenia - architektonický skvost a Príbeh historickej elektrárne - technickej pamiatky,“ priblížila výkonná riaditeľka OOCR Rezort Piešťany Tatiana Nevolná. V rámci tradičného podujatia Victoria Regia sa uskutoční i komentovaná prehliadka floristických objektov.

Na návštevníkov Piešťan čakajú aj posledné koncerty organových dní v piešťanskom Dome umenia, medzinárodný filmový festival Cinematik či zážitkový program s názvom To najlepšie z Elektrár-

ne v rámci osláv desiateho výročia rekonštrukcie tejto piešťanskej industriálnej pamiatky. „Zaujímavá bude aj cyklovýchádzka s architektkami po najlepších piešťanských adresách pri príležitosti Dňa architektúry,“ dodala. V úvode septembra budú doznievať oslavy 80. výročia Slovenského národného povstania (SNP). V Hlohovci sa v utorok (3. 9.) predstaví vojenská hudba spolu s prezentáciou vojenskej výstroje a techniky.

V obci Bojničky v okrese Hloho-

vec sa uskutoční vinobranie. „Ľudia sa môžu tešiť aj na Kapustové hody v Trebaticiach, na tradičný Michalský jarmok v Hlohovci a rôzne iné zábavy a jarmoky,“ priblížila Nevolná. Upriamila pozornosť aj na piaty ročník podujatia Vyber si svoj šport, na ktorom sa stretne 18 športových klubov a budú pripravené sprievodné akcie pre deti.

Počas tohto mesiaca sa uskutoční aj výstava fotografií pod holým nebom Park Foto v mestskom parku. Hvezdáreň a planetárium Hlohovec organizuje pozorovanie nočnej oblohy spojené s výkladom aj premietanie filmu o svetelnom znečistení. V rámci Európskeho týždňa mobility sa v Hlohovci uskutoční Cyklojazda po Frašťáku jeseň 2024.

(TASR)

Prví turisti by mohli do magnezitovej bane v Jelšave sfárať už na jeseň

Slovenské magnezitové závody (SMZ) v Jelšave v okrese Revúca chcú sprístupniť časť podzemných priestorov pre verejnosť. Prví turisti by do stále aktívnej bane mohli sfárať už túto jeseň. Uviedol to generálny riaditeľ podniku Roman Gažúr.

„Naším cieľom je ukázať náročnosť baníckeho povolania verejnosti. Baníci sú ľudia skromní a neradi hovoria o ťažkej práci, ktorú tu vykonávajú. Je to dôležitá práca a každý pokrok sa začína ťažbou nejakej nerastnej suroviny,“ uviedol Gažúr s tým, že autorom myšlienky sprístupniť baňu verejnosti bol predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Ondrej Lunter. Podnik v súčasnosti čaká na posledné povolenia, prvých turistov by chceli privítať na jeseň.

Magnezitové závody v Jelšave chcú pre návštevníkov sprístupniť časť priestorov, kde sa v súčasnosti neťaží, samotná baňa je však stále aktívna. Zážitok turistov by sa začal približne 2,5 kilometra dlhou cestou do podzemia. „Návštevníci vojdú do masívu, nad nimi bude

200 metrov horniny, pod nimi bude navožený materiál. Zažijú tu premietanie podzemného kina, možno nejakú hudbu, rôzne spôsoby dopravy, uvidia reálnu banícku techniku a niečo z baníckych tradícií,“ priblížil Gažúr.

SMZ v Jelšave fungujú vyše 100 rokov, podnik patrí k najväčším svetovým producentom mŕtvo-pálenej magnézie. Podnik surovinu získava hlbinnou ťažbou na vlastnom ložisku Dubravský masív pri meste Jelšava. „Máme zásoby na ďalších 200 rokov, produkcia ide najmä pre oceľarienský a cementárenský priemysel a priemysel výroby žiaruvzdorných materiálov,“ doplnil Gažúr. Spoločnosť je najväčším zamestnávateľom v regióne, v súčasnosti tu pracuje takmer 700 ľudí.

(TASR)

Do tohtoročného Európskeho týždňa mobility sa zaregistrovalo 50 samospráv

Tohtoročná téma kampane „Verejný priestor pre všetkých“ upriamuje pozornosť na zlepšenie kvality života v mestách a podporu infraštruktúry zameranej na ľudí. TASR o tom informovala Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP), ktorá kampaň koordinuje.

Registrácia organizácií a samospráv do Európskeho týždňa mobility je možná do 16. septembra prostredníctvom registračného formulára zverejneného na www.eurtom.sk.

Súčasťou kampane na Slovensku je aj národná súťaž o Cenu ETM 2024. Aj tento rok je vyhlásená v troch kategóriách: aktívna samospráva, aktívny samosprávny kraj a aktívna organizácia. „O cenu v národnej súťaži sa môžu uchádzať len tie samosprávy, organizácie a inštitúcie, ktoré boli oficiálne zapojené do kampane ETM 2024,“ priblížila SAŽP.

ETM je celoeurópska kampaň za udržateľnú mestskú mobilitu, organizovaná Európskou komisiou od roku 2002. Podľa SAŽP dáva príležitosť samosprávam vyskúšať si inovatívne riešenia, vyvolať diskusiu s verejnosťou, prezentovať svoje plány aj realizované opatrenia, ktoré vedú k zlepšeniu verejného zdravia, kvality života, k spravodlivému rozdeleniu verejného priestoru, k čistej mobilite a udržateľnej mestskej doprave. Koná sa každý rok v termíne od 16. do 22. septembra. Jeho vyvrcholením je Deň bez áut.

(TASR)

Ministerstvo školstva predstavuje konkrétne opatrenia na riešenie šikany v školách. Pilotné testovanie sa začne v Banskobystrickom kraji

Ministerstvo školstva spúšťa spolu s Banskobystrickým samosprávnym krajom (BBSK) rozsiahlu iniciatívu pre riešenie šikany v školách, ktorá zahŕňa pilotné testovanie aplikácie a implementáciu krízového semaforu. Tento krok je súčasťou širšej stratégie na zlepšenie prevencie a systematické zavedenie krízovej intervencie v školách, s cieľom posilniť ochranu duševného zdravia študentov.

V rámci pilotného projektu bude na dvadsiatke stredných škôl v BBSK testovaná aplikácia „Nenech to byť“, ktorá umožňuje študentom anonymne nahlasovať prejavy šikany. Aplikácia funguje ako dôveryhodná schránka, kde môžu obeť alebo svedkovia bezpečne komunikovať, napríklad so školským podporným tímom. Súčasne bude zavedený aj krízový semafor, ktorý poskytne školám jasné návody a vyhodnotenie.

„Šikana nie je len problémom jednotlivcov, ale zrkadlom toho, akú spoločnosť vytvárame. Ak chceme, aby naše deti vyrastali v bezpečnom a rešpektujúcom prostredí, musíme sa všetci zaviazat' k tomu, že nebudeme mlčať. Nová aplikácia a krízový semafor nie sú len technickými nástrojmi, ale výrazom našej kolektívnej zodpovednosti. Každý nahlásený prípad je krokom k spravodlivejšej budúcnosti, kde už žiadne dieťa nebude musieť čeliť šikane samo,“ uviedol minister školstva Tomáš Drucker.

Aplikácia „Nenech to byť“ prináša množstvo výhod, ako je anonymita, nepretržitá dostupnosť, jednoduchosť používania a možnosť pripojiť prílohy k nahláseniu. Navyše, aplikácia umožňuje sledovať stav nahlásenia a poskytuje bezpečnosť v súlade s normami GDPR. Pre školy ponúka aj prispôbitelnosť formulárov, rôzne

možnosti komunikácie, systém notifikácií a pokročilé možnosti správy a analýzy údajov.

„V praxi sa stretávame s tým, že školy často nevedia dosť jasne rozlíšiť, kedy už hovoríme o šikane a kedy je potrebné do incidentu zainteresovať zriaďovateľa či centrum poradenstva a prevencie. Je dôležité, aby sme im pomohli nastaviť mantinely a urobili všetko pre to, aby sa obeť či svedkovia

nebáli šikanu nahlasovať,“ povedala riaditeľka odboru školstva Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja Zuzana Lafférová.

Manuál, ktorý bol vytvorený v spolupráci s ministerstvom školstva, obsahuje praktické rady a pokyny pre školy pre riešenie šikany. Tieto pokyny nadväzujú na smernicu a Sprievodcu pre riešenie šikany, ktoré pripravil rezort školstva. Do konca roka budú všetky

školy v pôsobnosti BBSK preškolené, aby vedeli účinne identifikovať a riešiť prípady šikany.

„Tieto návody sú veľmi konkrétne a vychádzajú z praktických skúseností školských podporných tímov, školských psychologov, zo situácií, s ktorými sa reálne stretli riaditelia škôl a učitelia a z otázok, ktoré nám položili. Téma šikany sa u nás v BBSK venujeme detailne už viac ako rok a dnes

sme pripravení kompletný manuál otestovať na našich stredných školách a následne ho s podporou ministerstva školstva distribuovať do všetkých škôl na Slovensku. To, že sa šikana v škole vyskytne, nie je hanba – sme pripravení pomôcť všetkým školám, aby takéto situácie vedeli identifikovať a adekvátne riešiť,“ uviedol župan Ondrej Lunter.

„Aplikáciu NNTB sme založili v roku 2017, ako traja spolužiaci na gymnáziu, ktorí nevedeli, ako čeliť šikanovaniu. Odvtedy sa NNTB rozšírilo na každú tretiu školu v Česku. Nástroj umožňuje bezpečne komunikovať všetko, o čom nie je ľahké hovoriť osobne, vrátane toho, že ste svedkom alebo dokonca obeťou šikanovania. To považujeme za úplne kľúčové v akomkoľvek kolektíve, najmä keď ide o mladých ľudí, ktorí sú na online komunikáciu zvyknutí,“ uviedol spoluzakladateľ NNTB Jan Sláma.

Rezort školstva si uvedomuje, že šikana môže postihnúť aj tie najlepšie školy, a preto kladie dôraz na prevenciu a včasnú intervenciu. Cieľom týchto opatrení je vytvoriť bezpečné prostredie v školách, kde sa študenti nebudú báť nahlasovať šikanu a budú vedieť, že ich problémy budú riešené s náležitou pozornosťou.

(ts-BBSK, Lenka Štěpánková)

Ilustračná snímka, zdroj: Eduworld.sk

Od septembra sa mení prístup k tehotným študentkám a študentom s deťmi na VŠ

Na vysokých školách (VŠ) sa upraví prístup k podpore tehotných študentiek a študentov, ktorí sa starajú o deti do troch rokov. Zmeny sa dotknú aj študentov, ktorí sa starajú o dieťa so zdravotným postihnutím mladšie ako päť rokov. Úprava sa týka najmä učebných plánov, prerušenia štúdia a platenia školného. Vyplýva to z novely zákona o vysokých školách, ktorá v nedeľu nadobudla účinnosť.

„V oblasti školného už v súčasnosti nie je vylúčené, aby vysoké školy mali upravené zníženie alebo úplné odpustenie školného pre túto skupinu, avšak aplikačná prax ukázala, aby úľava na školnom bola upravená generálne na úrovni zákona,“ vysvetlili predkladatelia novely vysokoškolského zákona, ktorú v júni prijal parlament. Novela upravuje, za akých podmienok môže rektor VŠ odpustiť školné pri tehotných študentkách a študentoch starajúcich sa o dieťa do troch rokov.

Vysoká škola má podľa novej právnej úpravy vytvárať zodpovedajúce podmienky štúdia pre

tehotné študentky a pre študentov, ktorí sa trvale starajú o dieťa mladšie ako tri roky, bez znížovania požiadaviek na ich študijný výkon. „VŠ prihliada na potreby týchto študentov najmä pri tvorbe študijných plánov, povoľovaní prerušenia štúdia a určovaní najdlhšieho celkového obdobia prerušenia štúdia,“ ozrejmili predkladatelia.

Zároveň sa podľa novej legislatívy budú zohľadňovať pri počte hodín ustanovenia, ktoré upravujú záťaž študenta prostredníctvom ECTS kreditov (European Credit Transfer and Accumulation System). Každý študijný program

má určenú záťaž pre jednotlivé predmety vyjadrenú v ECTS kreditoch. Štandardná záťaž sa vyjadruje počtom 60 kreditov u študijných programov prvého stupňa, druhého stupňa alebo študijných programov spájajúcich prvý a druhý stupeň bez ohľadu na formu štúdia. Doterajšie znenie zákona podľa predkladateľov nezohľadňovalo rovnaké definovanie záťaže študenta v dennej a externej forme štúdia pri definovaní váhy 1 ECTS kreditu.

(TASR)

Ilustračná snímka, zdroj: Doktorka.cz

Vláda chce zlepšiť rozvoj životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím

Vláda chce v nasledujúcich rokoch zlepšiť rozvoj životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím. Zvýšiť by sa mala dostupnosť dopravných prostriedkov a celkovej dopravnej infraštruktúry pre osoby so zdravotným postihnutím, sprístupniť kultúra a umenie či zlepšiť zdravotná starostlivosť. Vyplýva to z návrhu správy o plnení opatrení z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2023, ktorú v stredu schválila vláda.

„Cieľom je vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,“ uviedlo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Rezort práce spresnil, že do konca roka 2025 chce upraviť financovanie sociálnych služieb. Rozšíriť by sa tak mohli rehabilitačné služby a programy pre osoby so zdravotným postihnutím, upraviť kvalifikačné predpoklady pre výkon tlmočenia či prehodnotiť finančné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Do národného programu sú zapojené aj iné ministerstvá, ako napríklad Ministerstvo dopravy SR, ktoré má zvýšiť lepšiu dostupnosť dopravných prostriedkov a bezbariérových vozidiel verejnej osobnej dopravy či inštalovať di-

gitálne informačné tabule s hlasovým oznamovaním na verejných miestach. Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR má zase vytvoriť dostupnejšie podmienky pre ľudí so zdravotným znevýhodnením v rámci cestovného ruchu a na športových podujatiach. Jedným z opatrení by malo byť aj vytváranie lepších podmienok pre zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím v cestovnom ruchu.

Z predloženého materiálu vyplýva, že Ministerstvo kultúry SR má v najbližších rokoch pre osoby so sluchovým a zrakovým postihnutím viac sprístupniť slovenské audiovizuálne diela a poskytnúť im bezbariérový vstup na kultúrne a umelecké podujatia. Ministerstvo zdravotníctva SR sa bude snažiť o zlepšenie celkovej zdravotnej starostlivosti, dostupnos-

ti genetických a biochemických vyšetrení či vytvorenie registrov pacientov so zriedkavými chorobami s možnosťou prepojenia na európske registre.

Od septembra 2025 by malo Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR zabezpečiť žiakom s ľahkým mentálnym postihnutím možnosť získať nižšie stredné vzdelanie. V rámci národného programu má Ministerstvo spravodlivosti SR vypracovať aj návrh novely antidiskriminačného zákona na základe zdravotného postihnutia osôb vo všetkých oblastiach života či predložiť zákon o rodine, kde rodič s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony nebude vylúčený z výkonu rodičovských práv a povinností, ale iba obmedzený v určitom rozsahu.

(TASR)

Ilustračná snímka: Teraz.sk

V Haliči pribudla požičovňa zdravotníckych pomôcok, poslúži celému regiónu

V obci Halič v okrese Lučenec pribudla nová požičovňa zdravotníckych pomôcok. Fungovať bude v rámci centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti, ktoré v obci pôsobí už tri roky. Služby požičovne budú môcť využívať obyvatelia celého mikroregiónu Novohradské podzámčie. TASR o tom informovala hovorkyňa Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) Lenka Štěpánková.

Požičovňu zdravotníckych pomôcok budú môcť využívať ľudia po úrazoch, návrate z hospitalizácie, seniori i zdravotne znevýhodnené osoby. Požičať si bude možné napríklad polohovateľnú posteľ, invalidný vozík, špeciálny matrac alebo rôzne pomôcky, ktoré uľahčia ľuďom po úrazoch či operáciách bežné denné činnosti.

„Cieľom tejto pomoci je, aby ľudia, ktorí náhle potrebujú zdravotnícku pomôcku, ju mohli získať bez zbytočného čakania. Vieme, že v prípadoch akútneho zhoršenia zdravotného stavu či návratu z nemocnice je čas kľúčový. Táto požičovňa preto reaguje na potreby praxe, na potreby tých, ktorí si zaslužia okamžitú a účinnú pomoc,“ uviedol predseda BBSK Ondrej Lunter.

Požičovňa zdravotníckych pomôcok bude fungovať ako súčasť centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti, ktoré kraj v Haliči zriadil v roku 2021. Služby centra doposiaľ využili dve stovky klientov a jeho zamestnankyne vykonali približne 2500 intervencií. Prostriedky na nákup pomôcok centrum získalo z výzvy Nadácie EPH.

„Požičovňa pokryje ten čas, pokiaľ sa ľuďom podarí pomôcku

získať cez zdravotnú poisťovňu. To často trvá dlhé týždne, ktoré im my pomôžeme preklenúť. Pripravili sme aj katalóg pomôcok s prehľadnými obrázkami, poplatok za takéto požičanie bude len symbolický, aby sme dokázali vykryť potrebnú údržbu a dezinfekciu pomôcok,“ upresnila koordinátorka haličského centra Žaneta Kučerová.

Centrá integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti fungujú v rámci BBSK v desiatich mikroregiónoch a pokrývajú štvrtinu územia kraja. Pracovníci centier po-

skytujú seniorom pomoc priamo u nich doma, zabezpečujú dopravu a sprevádzanie k lekárovi či službu monitorovacích SOS náramkov.

„Tieto služby, ktoré seniorom a ľuďom so zdravotným znevýhodnením umožňujú čo najdlhšie zostať vo svojom prirodzenom, domacom prostredí, sú dnes dostupné už v takmer 140 obciach a pre viac ako 115.000 ľudí,“ doplnil Lunter.

(TASR)

Ilustračná snímka, zdroj: vobraz.sk

Posádky RZP sa zišli na medzinárodnej súťaži Komárno Rescue

V komárňanskom areáli Marina Park sa vo štvrtok začal 12. ročník medzinárodnej súťaže posádok rýchlej zdravotnej pomoci (RZP) s názvom Komárno Rescue. Ako uviedli organizátori zo spoločnosti ZaMED, dvojdná súťaž poskytuje záchranárom príležitosť overiť si vedomosti a zručnosti v bezpečných podmienkach.

Komárno Rescue je súťaž v poskytovaní prednemocničnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Jej účastníkmi sú dvojčlené posádky RZP s pracovným zaradením záchranár, sestra alebo vodič. „Cieľom súťaže je preveriť odborné teoretické vedomosti a praktické zručnosti záchranárov v simulovaných zásahoch. Odborný rozbor ich postupu umožní predchádzať opakovaniu prípadných chýb pri reálnych zásahoch. Súťaž tak prispieva k zvyšovaniu kvality poskytovanej prednemocničnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti,“ zdôraznili organizátori.

Ako doplnili, jednotlivé disciplíny simulujú reálne situácie, s ktorými sa zdravotnícki záchranári pri svojej práci stretávajú. „Súťažiaci posádky majú na jednotlivých stanovištiach k dispozícii všetky lieky, zdravotnícky materiál, prístrojové vybavenie, transportné a imobilizačné prostriedky potrebné na zvládnutie úloh. Súťažiaci posádky dostávajú za každú úlohu od rozhodcov kladné body. Poradie sa potom určí súčtom takto získaných bodov,“ doplnili organizátori.

(TASR)

Snímka zdroj: FB

DNI VAJNOR

Park pod lipami

Sobota 14.9.2024

15:00 - Sprievod

16:00 - Detský folklórny súbor Kremienok z Bratislavy

16:45 - Vajnorský okrášľovací spolok

18:00 - Folklórny súbor Technik, Slovenská technická univerzita v Bratislave

20:00 - Peter Cmorík

21:30 - Sokoly

Nedeľa 15.9.2024

10:30 - Slávnostná svätá omša

PROGRAM:

16:30 - Základná umelecká škola Vrbenského

17:15 - Detský folklórny súbor Prvosienka z Bratislavy

18:30 - Vajnorská dychovka

20:00 - FUNKIEZ

Zmena programu vyhradená!

Na týchto podujatiach sa budú vyhotovovať fotografické zábery alebo audiozáznam.

vajnory.sk

Pozrite si online harmonogram podujatí

Vajnory - dedina v meste
 Vajnorský podcast
 Vajnory.sk

Bratislavská župa rešartuje kultúru v kraji. Otvára synagógu v Senci, bábkové divadlo aj divadlo Aréna. Preberá aj Malú scénu STU

Najväčšie investície do kultúry v histórii župy. Bratislavský samosprávny kraj (BSK) sa v oblasti kultúry pustil do komplexných rekonštrukcií národných kultúrnych pamiatok. Výsledkom sú obnovené a technologicky zmodernizované pamiatky. Tesne pred otvorením sú Synagóga v Senci, Bratislavské bábkové divadlo a Divadlo Aréna. BSK tiež získal do dlhodobého prenájmu aj Malú scénu STU na Dostojevského rade v Bratislave.

„Nebudem preháňať, ak poviem, že stojíme na prahu významného momentu, ktorý bude zapísaný do histórie nášho kraja ako najväčšia obnova pamiatok v dejinách župy. Ide doslova o rešart kultúry v našom kraji. Kultúra je základom spoločnosti, formuje našu identitu, spája nás a posúva dopredu. Kým na národnej úrovni sledujeme spory a hádky, chceme týmto našim obyvateľom dať zreteľne najavo, že s kultúrou v Bratislavskom kraji to myslíme vážne. Dnes s hrdosťou otvárame brány štyroch veľkolepých projektov, ktoré sú pripravené slúžiť verejnosti. Do zrekonštruovaných budov prinášame aj nový obsah,“ vyhlásil predseda BSK Juraj Droba.

Divadlo Aréna

Župné Divadlo Aréna na Tyršovom nábreží v bratislavskej Petržalke prešlo komplexnou rekonštrukciou aj modernizáciou technologického zázemia. Rekonštrukcia zahŕňala búracie práce, nové základy, novú oceľovú konštrukciu veže, reštaurátorské práce, betonárske práce na prístavkoch, novú strechu, okná. Najvýraznejším prídavkom je veža, kde sú zmodernizované technológie pre javisko. Divadlo má variabilné hľadisko, ktoré umožní narábať s počtom divákov v hlavnej sále. Okrem toho bol rozšírený aj priestor LOFTu, ktorý je určený pre malé javiskové formy. Súčasťou bola aj obnova fasády, interiéru a revitalizácia pozemku, ktorý sa stáva akýmsi multifunkčným priestorom pre rôzne druhy podujatí, čím sa prepojí so Sadom Janka Kráľa. Celkové náklady na rekonštrukciu si vyžiadali vyše 12 mil. eur.

„Som nesmierne rád, že sa po troch rokoch vraciame na svoju domácu scénu, do zrekonštruovanej a zmodernizovanej budovy. Divadlo Aréna slávnostne otvoríme 17. novembra 2024 premiérou novej inscenácie Henrika Ibsena Nepriateľ ľudu v réžii Rastislava Balleka, ktorá je pokračovaním nášho Občianskeho cyklu. V novej divadelnej sezóne sa naši diváci môžu tešiť hneď na niekoľko nových titulov. Okrem nich na javisku ožijú inscenácie z repertoáru, ktoré diváci dlhšiu dobu nemali možnosť vidieť. Popri dlhoročných aktivitách divadla, akými sú Jazz v Aréne, priame prenosy z Metropolitnej Opery v New Yorku, Kino Aréna a Detská Univerzita Komenského, dostane priestor aj tanec a pohyb. Jednou z mnohých pripravovaných novinek bude podpísanie memoránd a užšia spolupráca s Vysokou školou múzických umení v Bratislave a

Vysokou školou výtvarných umení v Bratislave. V rámci otvorenia divadla navyše pripravujeme rôzne špeciálne podujatia, ako napríklad exkurzie, lektorské úvody, či rôzne vzdelávacie aktivity pre mladšiu generáciu. Ďakujem nášmu zriaďovateľovi, Bratislavskému samosprávnemu kraju a Jurajovi Drobovi, ktorí robili všetko pre to, aby rekonštrukcia Divadla Aréna bola úspešne dokončená,“ ozrejmil riaditeľ Divadla Aréna Juraj Kukura.

Bratislavské bábkové divadlo

Obnova Bratislavského bábkového divadla (BBD) bola časovo náročná a komplikovaná. Po desiatich rokoch putovania po dočasných scénach sa však BBD vrátilo na svoju domácu adresu na Dunajskú ulicu v Starom Meste

v Bratislave. Divadlo bolo nielen zrekonštruované, ale aj zmodernizované. Výška investícií dosiahla 5,2 mil. eur. Komplexne vynovená bola stará časť, ktorá je národnou kultúrnou pamiatkou, a divadlo získalo aj celkom nové priestory, teda divadelnú sálu a foyer vo dvore. Novinkou je výťah a zelená strecha, umiestnená práve nad sálou divadla. Inštalovala sa aj nová projekčná, zvuková, svetelná a divadelná technika a technológie. Divadlo má rovnako zázemie pre hercov, šatne, skúšobný priestor, kancelárie pre zamestnancov a

umelecké dielne, ako aj priestor na detské tvorivé dielne a detskú cukráreň. Premenu prešiel aj foyer, kde bude po novom fungovať cukráreň s interaktívnymi prvkami a na stenách sa budú môcť návštevníci začítať do stručnej histórie nášho divadla. Pod strechou na 4. poschodí nájdu návštevníci nový workshopový priestor a divadlo má aj otvorený depozitár bábok, do ktorého je možné nahliadnuť. BBD otvára svoje brány 26. 9. 2024 uvítacím programom nazvaným Divadelná kolaudácia.

„V bábkovom divadle budeme hrať pre deti od 3 do 99 rokov. Do klasického režimu sa vracia župné BBD od októbra, po návrate z dvoch medzinárodných festivalov, a to z Bábkarskej Bystrice a z poľského mesta Bielsko-Biala, keď budeme pokračovať v bežnej pre-

vádzke, obohatenej o alternatívne programy ako tvorivé dielne, dramatizované čítania či kreatívne hry,“ upresnil riaditeľ BBD Ján Brtiš.

Synagóga v Senci

Zrekonštruovaná Synagóga v Senci otvára svoje brány pre verejnosť už 10. septembra 2024 počas festivalu židovskej kultúry Shalom Chaverim. Obnova budovy približne za 3 mil. eur sa týkala nielen historickej časti realizovanej s prihliadnutím na jej historické časti. Súčasťou bola aj výstavba

úplne novej budovy za synagógou, ako aj vytvorenie parkovej záhrady a oddychovej zóny pri synagóge. Pri rekonštrukcii dvora sa súčasne objavili zabudnuté a nesmierne vzácne rituálne kúpele mikve.

Po 65 rokoch chátrania má historický klenot - Senecká synagóga nielen nový šat, ale aj využitie. „Cieľom rekonštrukcie synagógy je popri záchrane pamiatkových hodnôt aj vytvorenie kultúrneho centra, ktoré bude saturovať potreby obyvateľov mesta Senec, ale aj obyvateľov širšieho regiónu. Pôjde o rozličné formáty a žánre nadregionálneho, regionálneho, miestneho i komunitného významu. Súčasťou dostavby synagógy je aj nový prvok - infopavilón - venovaný predovšetkým na komornejšie voľnočasové programy pre verejnosť a školy,“ uviedla riaditeľka úradu BSK Patrícia Mešťan.

Synagóga však bude mať jednu nosnú líniu a to vytvorenie koncertnej sály s potrebným zázemím pre nahrávanie, kde je umiestnený špičkový klavír, s využitím výbornej akustiky priestoru. Programová dramaturgia bude tiež zameraná na realizáciu programov s možnosťou videoprodukcí, literárno-hudobných prednášok, aktuálnych spoločenských rozpráv a besied a vzdelávacích programov pre školy. Prvý vzdelávací program pre školy sa bude konať už 11. 9. 2024 s názvom Judaizmus a kresťanstvo - Spoznajte sa! v priestoroch veľkej sály.

Malá scéna

BSK sa okrem rekonštrukcie spomínaných troch historických pamiatok pustil aj do ďalšieho projektu. Do dlhodobého prenájmu získal Malú scénu STU na Dostojevského rade v Bratislave.

„V spolupráci s STU vytvoríme ďalší kultúrny a divadelný priestor oslovujúci predovšetkým mladých ľudí - stredoškôľakov a vysokoškôľakov, nakoľko sila divadla pre túto cieľovú skupinu je podceňovaná. Avšak je nesmierne dôležitá, pretože vychováva budúce publikum

pre našu kultúru. Prináša aj témy, ktoré mladých ľudí zaujímajú, a to v jedinečnej forme a atmosfére. V prvej fáze projektu začne na doskách Malej scény hrať župné Divadlo Ludus. So začiatkom prevádzky s aktívnym hraním rátaťme v druhej polovici októbra a to predstavami Divadla LUDUS. Ako prvá bude obnovená premiéra hry Konvália, podľa biografického románu Denisy Fulmekovej o zakázanej láske Rudolfa Dilonga, ktorý neďaleko Malej scény býval,“ priblížila vedúca kultúry BSK Svetlana Waradzinová.

Priestor bude otvorený aj pre absolventské predstavenia župného Konzervatória, ako aj projektom začínajúcich divadelných a hudobných tvorcov. V priestore vznikne aj výstavný priestor na komorné akcie a zámerom župy je otvoriť vo foyeri divadla študentskú kaviareň, kde by sa konali komorné akcie. Počas dňa by to boli rôzne vzdelávacie interaktívne aktivity a tvorivé dielne, prioritne orientované na stredoškôľakov a vysokoškôľakov. A časom by tu vznikol tzv. kreatívny hub pre tieto cieľové skupiny.

Najväčšie investície v novodobej histórii Bratislavského samosprávneho kraja

„Všetky tieto projekty v oblasti kultúry boli mimoriadne investične nákladné. Celkovo pôjde o približne 25 miliónov eur. Verím však, že každé euro, ktoré sme vložili do obnovy týchto kultúrnych stánkov, je investíciou do budúcnosti nášho kraja. Dnes opäť potvrdzujeme, že s kultúrou v našom kraji to myslíme naozaj vážne. Každý z týchto projektov je dôkazom, že Bratislavský samosprávny kraj má odvážne, ale zároveň reálne vízie, s jasným cieľom - vytvoriť z nášho kraja priestor, kde kultúra žije, kde sa rodia nové príbehy a vďaka ktorým tvoríme miesto s vysokou kvalitou života pre všetkých obyvateľov,“ uzavrel župan Juraj Droba.

(ts-BSK, Mgr. Lucia Forman)

V meste Brezno sa po 15-tich rokoch uskutočnil Polmaratón SNP s medzinárodnou účasťou

V sobotu 31. augusta 2024 sa v deň jubilejných osláv 80. výročia SNP tak slávil aj veľký športový sviatok. Od samotného rána na námestí vládla skvelá atmosféra, a to aj vďaka 245 bežcom, ktorí sa registrovali. Neodradilo ich ani horúce počasie, v ktorom museli absolvovať šesť okruhov na nádhernej mestskej trati s minimálnym prevýšením, pričom sily si zmerali celkovo v troch disciplínach: polmaratón, beh na 10,5 km a štafeta 3 x 7 km.

Ambasádorkou podujatia bola bývala slovenská reprezentantka v biatlone Ivona Fialková, ktorá mala veľkú radosť z toho, že sa Polmaratón SNP opäť vrátil do Brezna a mohla ho podporiť na domácej pôde. Bežcov nielen privítal na štarte, ale sám sa do pretekov zapojil aj predseda BSSK Ondrej Lunter.

Skvelá športová atmosféra

Bežci si preteky prišli hlavne užiť a vychutnať si skvelú športovú atmosféru. Aj keď vecné ceny a finančné odmeny boli zaujímavé, stále platilo, nie je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa. Športovci sa napriek horúcemu počasiu nevzdávali, pot im stekal po tvári, v cieľi však vládol úsmev a radosť z odbehnutých kilometrov.

Výsledky v skratke

Športovci bežali v kategóriách: mužská (polmaratón a desiatka) – absolútne poradie, muži do 39 rokov, do 54 rokov a nad 55 rokov, ženská: (polmaratón a desiatka) – absolútne poradie, ženy do 34 rokov, do 49 rokov, nad 50 rokov, štafeta (spoločná kategória mužov aj žien).

Najúspešnejšími mužskými bežcami, absolútnymi víťazmi boli Keňania. Celkovým víťazom Polmaratónu SNP (21,1 km) sa stal Cosmas Kigen s časom 1:04:55, za ním dobehli ďalší vytrvalci s časom 1:05:16 a 1:05:24.

Najlepším bežcom zo Slovenska bol Martin Rusina (BMSC) s časom 1:09:59, ktorý po pretekoch

nešetril pochvalnými slovami. V kategórii žien boli najrýchlejšie taktiež bežkyne z Kene, najlepšia odbehla s časom 1:16:55, na 4. mieste skončila Zuzana Polohová z Tímu Petra Ondruša BTPO s časom 1:22:43.

Organizátormi podujatia bolo Mesto Brezno v spolupráci s Technickými službami mesta Brezno, Atletickým klubom Brezno a Okresnej organizácie cestovného ruchu REGIÓN HOREHRONIE.

Podujatie finančne podporil Banskobystrický samosprávny kraj cez Krajskú organizáciu cestovného ruchu Banskobystrický kraj Turizmus vystupujúcej pod marketingovou značkou Za horami, za dolami a Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky.

(Zdroj: beh.sk)

Na podporu športu v malých obciach pôjde 5 miliónov eur

Na podporu budovania športovej infraštruktúry v obciach do 3000 obyvateľov by malo ísť v najbližšom období päť miliónov eur. Rozdelia sa prostredníctvom novej výzvy, ktorú čoskoro otvorí Fond na podporu športu (FPŠ).

Výzva ešte musí byť definitívne schválená správnu radou fondu, na jej nastavení a podmienkach čerpania je však už zhoda. Informovali o tom v stredu na tlačovej konferencii štátny tajomník Ministerstva cestovného ruchu a športu (MCRŠ) SR Ján Krišanda a predseda správnej rady FPŠ Lukáš Pitek.

Maximálny príspevok na jeden projekt bude 150.000 eur, minimálna výška oprávnených výdavkov projektu 40.000 eur a minimálna úroveň spolufinancovania 10 %. Zvýhodnení budú žiadatelia s vyššou mierou spolupráce. „Pri diskusiách aj so samosprávami sme identifikovali, že by bolo vhodné zabezpečiť vonkaj-

šie športoviská, najmä v podobe multifunkčných ihrísk, aby sa v obciach vedelo zabezpečiť aj športovanie mládeže. Z toho dôvodu sú teda preferencie skôr na multifunkčné ihriská," priblížil Pitek.

Ak schvaľovanie výzvy pôjde podľa plánu, termín na podávanie žiadostí je naplánovaný od 10. do

31. októbra tohto roka. Podporené projekty už musia byť reálne pripravené, s právoplatným stavebným povolením alebo ohláškou stavby a so spusteným verejným obstarávaním.

„Vítame rozhodnutie správnej rady FPŠ pristúpiť v tejto výzve k regionálnemu princípu, to zna-

mená odporúča rozložiť peniaze rovnako do všetkých krajov. Keďže obce mali veľmi sťažené podmienky pri uchádzaní o financie v porovnaní s krajskými a okresnými mestami, som veľmi rád, že správna rada vyhovela v požiadavkách týmto malým obciam a vypísala pre ne špeciálnu výzvu, v ktorej sa budú môcť uchádzať o granty," zhodnotil Krišanda.

Fond nikdy doteraz podľa Piteka nevypísal v rámci športovej infraštruktúry tematické výzvy a pristupuje k tomu prvýkrát v histórii. „Zhodli sme sa na tom, že adrešnosť pre obce do 3000 obyvateľov bude vhodná. Máme aj čerstvú podporu z prostredia Združenia miest a obcí Sloven-

ska (ZMOS)," zdôraznil predseda správnej rady fondu. Regionálny charakter je podľa neho v tejto chvíli kľúčový, aby bola podpora rozdelená rovnomernejšie ako doteraz.

Fond na podporu športu je verejnoprávna inštitúcia, ktorá poskytuje finančné prostriedky formou príspevkov na projekty podpory športu, monitoruje podporné projekty, podieľa sa na propagácii športu v SR, uskutočňuje vzdelávacie aktivity a metódicko-poradenskú činnosť v oblasti športu. Spolupracuje tiež s medzinárodnými organizáciami a zahraničnými inštitúciami, ktoré pôsobia v oblasti športu.

(TASR)

Prievidza

PROGRAM

BANÍCKY JARMOK 2024

NÁMESTIE J. C. HRONSKÉHO PRIEVIDZA

6. - 8. SEPTEMBER

2024

Top podujatie roka Trenčianskeho kraja za rok 2023

PIATOK

Moderuje Dalibor Bíro

- 16.00 **Banícky sprievod**
Prievidzský dychový orchester, mažoretky a zástavníci CVČ Prievidza
- 16.30 **Slávnostný otvárací ceremoniál**
Banícky spevokol Kahanec, slávnostné prihovory, Banícky šachtóg
- 17.00 **Nany Hudák & SHZ**
- 17.30 **Koniec baníctva na hornej Nitre a ako ďalej**
Prezentácia adaptácie a rekvifikácie zamestnancov banského priemyslu prostredníctvom národného projektu „Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra II“
- 18.00 **Duchoňovci**
- 19.15 **Mafia Corner**
- 20.45 **Medial Banana**
- 22.15 **Hel'enine oči**
- 23.45 **Peter Bič Projekt**

SOBOTA

Moderuje Eva Žibeková

- 11.00 **SZUŠ Diamonds**
- 12.00 **TK Fantastik - Elko Prievidza**
- 13.00 **SZUŠ Xoana**
- 14.00 **Bublinka**
- 15.00 **CUPI LUPI - Zahrajko**
- 16.30 **The Hookettes**
- 17.45 **ZUŠ L. Stančeka v Prievidzi**
- 19.15 **The Riff SK**
- 20.45 **Kabát revival**
- 22.15 **Modus Memory a Janko Lehotský**
- 23.45 **HEX**

NEDEĽA

Moderuje Štefan Hruštinec

- 9.30 **Banícka omša**
Kostol Najsvätejšej Trojice a nanebovzatia Panny Márie
Liturgiu sv. omše spestria: spevokol Kahanec, Školský orchester ZUŠ L. Stančeka a Miešaný zbor Rozkvet
- 13.00 **„KONCERT ZA SLOVENSKO“**
Námestie J. C. Hronského od 13.00 h do 16.00 h
Štefan Hruštinec
Sestry Bacmaňákové a kapela Zbojná
Marek Bednár
Pavol Laták

Medial Banana

Janko Lehotský

Banícky jarmok je tradičným jarmokom s pestrou ponukou spotrebného tovaru, potravinárskeho tovaru a bohatého občerstvenia. Novinkou bude rínek so stánkami s tradičnými ľudovoumeleckými a remeselnými výrobkami, pestovateľskými prebytkami a výrobkami vlastnej produkcie.

Jarmok sa koná na Ul. M. R. Štefánika, Ul. B. Björnsona, Ul. S. Chalupku a v časti Mestského parku.

707. VÝROČIE PRVEJ PÍ SOMNEJ ZMIENKY O MESTE HUMENNÉ

13. - 14. september 2024

Dni mesta Humenné

XXXIII. HUMENSKÝ JARMOK

PROGRAM NA NÁMESTÍ PRI MsKS

PIATOK 13. september 2024	SOBOTA 14. september 2024
15:00 Dúhalka súťaž pre deti a maľovanie na tvár	15:00 Planetárium astroshow
16:50 Slávnostné otvorenie dni mesta Humenné a Humenského jarmoku primátorom mesta Milošom Meričkom	15:00 Fidlikanti deťom hudobno zábavné podujatie pre deti
17:00 Marián Čekovský & band	16:00 DFS Chemloňáčik detský folklórny súbor
18:30 Mažoretky Amazonky z CVČ Dúha	18:00 FS Železiar folklórny súbor
18:00 Hamlet alebo nález lebky súbor Trnavského túlavého divadla	19:30 Teraborsuk slovenská folk-rocková kapela
21:00 Zuzana Smatanová	

14. septembra 2024
od 9:30
Chemkostav Humenné Tower Run
Beh po schodoch v budove Chemkostavu
organizátor: MAFOH s.r.o. Humenné

Predajné stánky so spotrebným tovarom a remeselníci:
piatok 8:00 – 20:00, sobota 8:00 – 18:00
Stánky s občerstvením a zábavné atrakcie:
piatok a sobota 8:00 – 22:00

Humenné je umenie
#humennejeumenie

Podporte nás a zvýšte svoj odber Obecných novín

Obecné noviny prinášajú odborné, metodické, legislatívne a informačné články o dianí v samospráve, v ZMOS, v regionálnych združeníach, v regiónoch, mestách a obciach. Predplatiteľmi Obecných novín sú predstavitelia miest a obcí, primátorky a primátori, starostky a starostovia - tvoria až 95 percent ich odberateľov. Zvyšných 5 percent je distribuovaných vládny orgánom. K dispozícii ich majú aj výbory a poslanci NR SR, ministerstvá a ďalšie štátne inštitúcie.

Čo tým získate? - v prvom rade informácie, ale zároveň aj možnosť bezplatnej propagácie Vašich aktivít, diania vo Vašom meste či obci, čo sa v tomto predvolebnom období môže zísť. **A bonus navyiac** - istotu, že máte vlastné periodikum, ktoré stojí na Vašej strane a nikdy neodmietne uverejniť Váš názor, polemiku, kritiku i dobrú skúsenosť.

Okrem toho budete mať:

- **neobmedzený prístup na portál www.obecne-noviny.sk**, prístup do archívu Obecných novín v *pdf formáte aj do aktuálneho čísla, pre toľkých čitateľov, koľko kusov Obecných novín v tlačenej forme si objednáte,
- **zľavu 25 % z celkovej sumy** (v letnej akcii až 50 % zľavu) na u nás objednané tlačivá na priznanie dani z nehnuteľností,
- **bezplatnú neekonomickú inzerciu** - oznamy o pripravovaných či uskutočnených kultúrnych a iných podujatiach vo Vašej obci či regióne
- **mimoriadnu zľavu až 90 % z cenníkovej inzercie** v Obecných novinách pokiaľ pôjde o ekonomickú inzerciu,
- **prednostné uverejňovanie materiálov**, ktoré nám pošlete.

ZÁVÄZNÁ OBJEDNÁVKA

Objednávame si Obecné noviny v počte ks od najbližšieho čísla

Názov úradu (organizácie)

Kontaktný pracovník č. tel.:

IČO DIČO IČ DPH

PSČ Presná adresa:

Bankové spojenie Číslo účtu

Dátum

Pečiatka a podpis:

Objednávku pošlite na adresu:

Inprost, spol. s r. o.,
Obecné noviny,
Smrečianska 29,
811 05 Bratislava
alebo mail:
seraf@inprost.sk,
inprost@inprost.sk

www.obecne-noviny.sk

denne aktualizovaný portál pre samosprávu

Vážení čitatelia,

v mailoch i listoch sa nás často pýtate, koľko Vás bude stáť uverejnenie článku v Obecných novinách. Naša odpoveď je zakaždým, že nič, práve naopak, že vám zaň budeme vďační. A ak ešte pridáte jednu dve fotografie, o to viac.

Chceme Vám však ponúknuť i ďalšiu možnosť zverejniť akcie, ktoré organizujete v mestách a obciach a to na našej webovej stránke. Na snímke vľavo sú bannery a buttony v modrých plochách, ktoré sú Vám k dispozícii. Stačí nám poslať logo akcie, prípadne jej názov, plagát, z ktorého sa dá urobiť výrez a pod. a k tomu webovú adresu na prepojenie.

Napríklad obrázok:

Adresa: <http://www.oravskyhrad.sk/>

Pri kliknutí na tento obrázok bude čitateľ automaticky presmerovaný na adresu, ktorú ste nám poslali.

Zaujíma Vás, čo to bude stáť? Odoberateľov Obecných novín nič - inými slovami je to zadarmo!

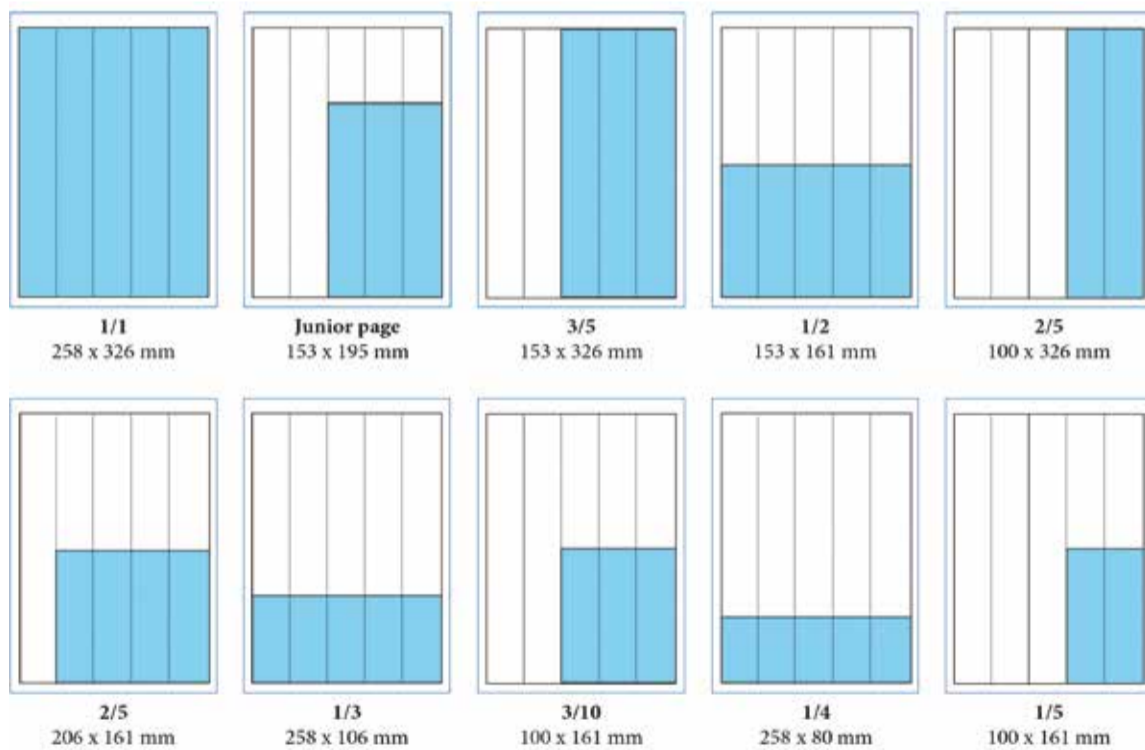
V náhlade vpravo nájdete najčastejšie využívané formáty inzercie v printovej forme Obecných novín. Ak Vás zaujíma cenník, nájdete ho na našej stránke www.obecne-noviny.sk na hornej lište, keď kliknete na Inzercia.

Tento cenník pre Vás však neplatí. Všetky články, oznamy, avíza kultúrnych podujatí a všetky ostatné materiály máte možnosť v Obecných novinách uverejiť ZADARMO, a dokonca aj PREDNOSTNE.

Výnimku tvoria iba materiály, ktoré sú z vážneho dôvodu nevhodné na uverejnenie. Ale ani tie nezahodíme do koša. Skontaktujeme sa s Vami a dohodneme sa na ďalšom postupe.

Výnimkou je aj ekonomická inzercia, ktorá propaguje tovar alebo služby. No aj v tomto prípade platí pre mestá a obce výnimka: do polovice strany Vás vyjde ekonomická inzercia 50 eur a viac ako polovica až celá strana do 200 eur. Tieto sumy sú oproti bežným cenám inzercie u nás alebo v iných novinách zlomkové.

OBECNÉ NOVINY SÚ VAŠE NOVINY

OBECNÉ noviny TYŽDENNÍK MIEST A OBCÍ

Vychádza ako odborný-metodický týždenník pre komunálnu sféru pri Združení miest a obcí Slovenska

Bezručova 9, 811 09 Bratislava 1
Tel.: 02/5296 4243, fax: 02/5296 4256
email: centr@zmos.sk, www.zmos.sk

Vydáva: INPROST, spol. s r. o., IČO 31 363 091,
riaditeľ Seraf Tropek, mobil: 0905 442 734,
e-mail: seraf@inprost.sk

Sídlo vydavateľa a redakcie: Smrečianska 29, 811 05 Bratislava,
www.inprost.sk, www.obecne-noviny.sk, e-mail: inprost@inprost.sk

Predplatné a distribúcia: mobil: 0905 442 734,
e-mail: seraf@inprost.sk, inprost@inprost.sk

Ročné online predplatné: 57,20 eur, polročné predplatné: 28,60 eur
Registrované Ministerstvom kultúry SR pod č. EV 3772/09 zo dňa 24. 07. 2009. ISSN 1335-650X.

- Zachránili ste mi život. Ako sa vám odvdáčim?
- Ožeňte sa s mojou svokrou a vystahujte sa s ňou do Afriky!

Dvaja opilci sa vlečú z krčmy a jeden vraví:

- Dnes sa cítim ako v rozprávke. V krčme som robil obra, teraz budeme blúdiť lesom a doma ma čaká stará baba-jaga.

Mladý poručík v nočnej službe pil a potom tvrdo zaspal. Ráno ho budí telefón a v ňom sa ozve príjemný ženský hlasok:

- Chcete sex po telefóne?
- Áno, chcem!
- Výborne, spájam vás s náčelníkom.

Farár sa pýta babky:

- Prečo sa vždy ukлонíte, keď spomeniem diabla?
- Viete, pán farár, v mojom veku už musím byť zadobre s každým.

- Deti, čo sa vám najviac páčilo v múzeu?
- To, ako pani učiteľka spadla zo schodov.

- Ocino, koľko potrebujem peňazí na to, aby som sa oženil?

- Nevieť synak. Ja za to platím doposiaľ.

Idem s kamarátmi na pivo. Vráť sa o hodinu. Ak sa nevrátim prečítaj si toto ešte raz.

- Oci?
- No?
- Ty si sa stal matematikom až po svadbe, však?
- Áno.
- A prečo?
- Prerátal som sa.

Ožratý chlap sa motá po parkovisku pred krčmou, oprie sa pritom o každé auto a hladí ho rukou po streche. Po chvíľke si to všimne krčmár a začne sa čudovať, tak ide za ním:

- Počuj, chlape, čo to tam robíš?
- Hľadám svoje auto.
- A čo ti pomôže, keď ho hladíš rukou?
- Lebo to moje má na streche majáčik.

Dedko hovorí babke:

- Babka, vyzleč sa!
- Čo ti šibe, ty starý blázon?
- Nefrli a vyzleč sa.

Babka sa začne pomaly vyzliekať a dedko ju so záujmom pozoruje. Keď už je úplne nahá, dedko pokrúti hlavou a zahlási:

- Čo tí ľudia na tom striptíze vidia... ?

Lady prijíma novú služku.

Úvodný prejav končí slovami:

- ... a raňajkovať sme zvyknutí v osem hodín.
- Výborne! Ale keby som náhodou zaspala, tak na mňa nečakajte...

- Oci, naozaj mi ten iPad priniesol Ježíško?

- Ale samozrejme, čo ti to zišlo na um?
- Ja len, že nejaký chlapík stojí pri domových dverách a chce tretiu splátku!

- Pán farár, chcem žiť večne.
- Ožeň sa!
- A budem potom žiť večne?
- Nie, ale aspoň zabudneš po čom túžiš.

Manželia kúpili ojazdené auto a idú s ním domov, keď im v polovičke cesty zdochlo. Neostávalo nič iné, ako auto tlačiť. Po chvíli sa ozve manžel:

- Ten chlap, čo nám to auto predal, mal predsa v niečom kus pravdy!
- Ako to myslíš, v čom?
- Povedal, že to auto takmer vôbec nepotrebuje benzín!

Vodič uviazol v zápche. Všetko okolo stojí, keď tu niekto klope na okno jeho auta. Vodič stiahol okno a pýta sa, čo sa stalo.

Muž vraví:
- Uniesli poslancov. Pýtajú si 100-tisíc eur výkupné, inak ich polejú benzínom. Chodím od auta k autu a robíme zbierku.
- A koľko ľudí dávajú? - pýta sa vodič.
Muž odpovedá:
- Tak okolo tri-štyri litre benzínu.

Lord Durham so sluhom sa vybrali na poľovačku. Cestou si trochu vypili na zohriatie, keď vtom zbadali jeleňa. Lord vystrelil, no ne-

Dve ženy:
Keď zomrieš, chceš sa dať pochovať do jamy, hrobky, či spolniť? Nevieť, môj muž mi povedal, aby som sa dala vypchať!

trafil. Od zlosti si zasa dali po pohárik a po chvíli zasa vidia jeleňa. Lord znovu vystrelil, no ani tentokrát netrafil. Zasa si dali po pohárik a pokračujú v love. Po niekoľko sto metroch zbadali ďalšieho jeleňa.

- Mylord, nemohol by som to teraz skúsiť ja? - spýtal sa sluha.

- No dobre, James, tak teda strieľaj!

James vystrelil a jeleň padol mŕtvy.

- Ako si to dokázal? - prekvapene sa spýtal lord.

- Mylord, musíte mieriť do stredu stáda!

- Si protivný! - vyčíta manželka mužovi. - Moja mamička je u nás už týždeň a ty ju nikam nezavedieš!

- A načo? - ohradzuje sa muž. - Je to úplne zbytočné, aj tak si vždy nájde cestu späť!

Rodina cestuje autom. Muž za volantom. Žena ho ustavične napomína:

- Pomalšie!

Svokra zasa:

- Rýchlejšie!

Napokon to muža dopáli, obráti sa dozadu a rozčúlene sa pýta:

- Tak sa konečne dohodnite! Kto vlastne riadi auto - ty alebo tvoja matka?!

Nahnevaný dedko sedí na priedomí, lebo sa pohádala s babkou. Odrazu počuje z amplióna:

- Vykupujem staré železo, staré periny, atď...

Dedko si šomre popod nos:

- A staré baby neberieš?

Po roku sa vrátil vojak z Afganistanu k svojej žene, ktorá drží na rukách dieťa a pýta sa jej:

- Á to je cie?

- Cie, cie, no moje! Keby si bol býval doma, tak mohlo byť aj tvoje!

- Miláčik, konečne sa ti splní tvoj sen. Budeme bývať v drahom byte!

- Ozaj a kam sa budeme sťahovať?

- Nikam, len nám zdvihli nájom o dvesto percent!

Sedel som so ženou v obývačke. Zatiaľ, čo ja som pozeral futbal, ona si čítala knihu. Asi po hodine sa ma spýtala ironickým hlasom:

- Čo na tej telke vidíš?

- Prach! ... a potom začala hádka.

- Fero, pekne ti ďakujem! Ten tvoj vtip som povedal manželke a už týždeň sa so mnou vôbec nerozpráva. No, čo mám teraz robiť?

- Povedz ho ešte svokre.

